

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ใน อำเภอ พนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การบริหารการศึกษา
2. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
 - 2.1 ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 2.2 ความหมายของการสื่อสาร
 - 2.3 ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
3. เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา
4. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ
5. แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2557 - 2559)
6. การดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการ
 - 6.1 องค์ประกอบของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร
 - 6.2 ประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา
7. ขอบข่ายการใช้สารสนเทศในการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 7.1 ด้านการบริหารวิชาการ
 - 7.2 ด้านการบริหารงบประมาณ
 - 7.3 ด้านการบริหารบุคคล
 - 7.4 ด้านการบริหารทั่วไป
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การบริหารการศึกษา

ความหมายการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษา แยกออกเป็น 2 คำ คือ การบริหาร คำหนึ่ง และการศึกษา อีกคำหนึ่ง ความหมายของ “การบริหาร” มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายทั้งคล้าย ๆ กัน และแตกต่างกัน ขอยกตัวอย่างสัก 6 ความหมาย ดังนี้

การบริหาร คือ ศิลปะของการทำงานให้สำเร็จโดยใช้บุคคลอื่น

การบริหาร คือ การทำงานของคณะบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่ร่วมกันปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

การบริหาร คือ การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันทำงาน เพื่อจุดประสงค์อย่างเดียวกัน

การบริหาร คือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมกันดำเนินการ ให้บรรลุจุดประสงค์ร่วมกัน

การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลปะนำทรัพยากรการบริหาร (Administrative Resource) มาประกอบการตามกระบวนการบริหาร (Process of Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหาร คือ ศิลปะในการทำให้สิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ หมายความว่า ผู้บริหารไม่ใช่ผู้ปฏิบัติ แต่ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานจนเป็นผลสำเร็จตรงตามจุดหมายขององค์การ หรือตรงตามจุดหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว

จากความหมายของการบริหารทั้ง 6 ความหมายนี้ พอสรุปได้ว่า การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้

ส่วนความหมายของการศึกษา มีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย ๑ กัน ดังนี้

การศึกษา คือ การร่อกงวม หรือ การจัดประสบกการณให้เหมาะสมแก่ผู้เรียน เพื่อผู้เรียนจะได้ร่อกงวมขึ้นตามจุดประสงค์

การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม ทั้งร่างกาย อารมณ สัณคม และสติปัญญา

การศึกษา คือ การสร้างเสริมประสบกการณให้ชีวิต

การศึกษา คือ เครื่องมือที่ทำให้เกิดความเจริญงอกงามทุกทางในตัวบุคคล

จากความหมายของการศึกษาข้างบนนี้พอสรุปได้ว่า การพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดี

เมื่อนำความหมายของการบริหารมารวมกับความหมายของการศึกษา ก็จะได้ความหมายของการบริหารการศึกษา ว่าการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดี

ซึ่งมีส่วนคล้ายกับความหมายของการบริหารการศึกษาที่มีผู้ให้ไว้ ดังนี้

การบริหารการศึกษา คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทศนคติ พฤติกรรม ค่านิยม หรือคุณธรรม ทั้งในด้านการสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดี และมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผน และไม่เป็นระเบียบแบบแผน

การบริหารการศึกษา คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีต่อบุคคล เพื่อให้บุคคลพัฒนาตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำรงชีวิตอยู่

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึงการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ซึ่งอาจเป็นการดำเนินงานของครูใหญ่ร่วมกับครูน้อยในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดี

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศ ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งในการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารจึงต้องเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้นบทบาทและความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นตัวช่วยในการบริหารจัดการให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี เทคโนโลยีมีความหมายถึงการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทำงานปฏิบัติทั้งหลายเพื่อให้งานนั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สารสนเทศ อ่านว่า “สาระ - สน - เทศ” สารหรือสาระเป็นคำประกอบหน้าคำ แปลว่า สำคัญ สนเทศ หมายถึง คำสั่งข่าวสารบอก สารสนเทศ จึงหมายถึงข่าวสารที่สำคัญเป็นระบบข่าวสารที่กำหนดขึ้น และจัดทำขึ้นภายในองค์การต่าง ๆ ตามความต้องการของเจ้าของหรือผู้บริหารองค์การนั้น ๆ

สารสนเทศตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Information สำหรับคำว่า Information นั้น พจนานุกรม Webster ให้ความหมายไว้ว่า ความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า สารสนเทศ เป็นความรู้ และข่าวสารที่สำคัญที่มีลักษณะพิเศษ ทั้งในด้านการได้มาและประโยชน์ในการนำไปใช้ปฏิบัติ จึงได้มีการประมวลความหมายของสารสนเทศไว้ใกล้เคียงกัน ดังนี้

สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพที่ประมวลจัดหมวดหมู่เปรียบเทียบ และวิเคราะห์แล้วสามารถนำมาใช้ได้ หรือนำมาประกอบการพิจารณาได้สะดวกกว่าและง่ายกว่า

สารสนเทศ คือ ข้อมูลที่ได้รับการประมวลให้อยู่ในรูปแบบที่มีความหมายต่อผู้รับ และมีทั้งคุณค่าอันแท้จริงหรือที่คาดการณ์ว่าจะมีสำหรับการดำเนินงานหรือการตัดสินใจในปัจจุบันและอนาคต

สารสนเทศ หมายถึง ข่าวสารที่ได้จากการนำข้อมูลดิบมาคำนวณทางสถิติ หรือประมวลผลอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งข่าวสารที่ได้ออกมานั้นจะอยู่ในรูปที่สามารถนำมาใช้งานได้ทันทีโดยมีผู้ให้ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศไว้หลายท่านด้วยกัน ดังนี้

ฉัตรนา ศิริคำใส (2556) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศ การทำให้เกิดวิธีการใหม่ขึ้นในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ เก็บความรู้ การส่งผ่าน และการสื่อสารสารสนเทศ สามารถจัดเก็บสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พัชรี เขยจรรยา (2556) ได้ให้ความหมายของคำว่าสารสนเทศว่าเป็นข้อมูลต่างๆ ที่ได้มีการประมวลผลมาแล้ว หรือเก็บรวบรวมไว้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การใช้ถ้อยคำในการพูด การเขียน ภาพเขียน ไมโครฟิล์ม แผ่นดิสก์คอมพิวเตอร์ เป็นต้น กล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือมีการบันทึกไว้ในสื่อหรือทรัพยากรสารสนเทศบางชนิด ซึ่งบุคคลสามารถรับรู้ด้วยวิธีหนึ่ง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ตามต้องการ หากพิจารณาจากความหมายของสารสนเทศที่กล่าวมาแล้วนี้ จะเห็นว่าสารสนเทศมีคุณลักษณะที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ

1. เป็นข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลแล้ว
2. เป็นรูปแบบที่มีประโยชน์ นำไปใช้งานได้
3. มีคุณค่าสำหรับใช้ในการดำเนินงานและการตัดสินใจ

ชะเริงพจน์ พัดจันทร์หอม (2555) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการดำเนินการด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งครอบคลุมถึงการบริหารจัดการฐานข้อมูลในทุกระดับให้เกิดการรับ การส่ง การแปลง การจัดเก็บ การประมวลผล และการสืบค้นได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ รวดเร็วทันต่อการนำไปใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง จนสามารถเป็นเครือข่ายการสื่อสารทั้งในระดับบุคคล และระดับกลุ่ม

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (2554) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคโนโลยีสำหรับการประมวลผลสารสนเทศ ซึ่งครอบคลุมถึงการรับ ส่ง แปลง จัดเก็บ ประมวลผล และสืบค้นข้อมูล

วชิราพร พุ่มบานเย็น (2554) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความเกี่ยวข้องกับการเก็บวิเคราะห์ข้อมูล และประมวลผลข้อมูลสารสนเทศ ทำให้สารสนเทศนั้นมีประโยชน์ สามารถใช้งานได้หลากหลายชั้นได้มากขึ้น

สุพิมล ทรงประดิษฐ์ (2554) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้เกิดวิธีการใหม่ ในการจัดเก็บข้อมูล การส่งผ่าน การสื่อสารสารสนเทศ และสามารถจัดการสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พนิดา พานิชกุล (2552) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการประมวลผลข้อมูลเพื่อให้ได้เป็นสารสนเทศ ซึ่งสารสนเทศที่ใช้นั้นต้องสนับสนุนการทำงานตั้งแต่การนำเข้า การจัดเก็บ การจัดการ การป้องกัน การสื่อสาร และการค้นคืนข้อมูลสารสนเทศ โดยจะต้องผสมผสานเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้าด้วยกันได้อย่างลงตัว จึงจะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้งาน

ดิชิตชัย เมตตาริกานนท์ (2551) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคโนโลยีที่มีการนำเอาเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ ได้แก่ ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประกอบด้วยฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ สารสนเทศ และบุคลากร เทคโนโลยีด้านการสื่อสารโทรคมนาคม เทคโนโลยีผสม และเทคโนโลยีเครือข่าย มารวมกันเพื่อประยุกต์ใช้กับงานสารสนเทศ ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล ค้นคืน และเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำเทคโนโลยีสาขาต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้งานร่วมกัน ได้แก่การจัดเก็บข้อมูล การค้นคืน การส่งผ่าน และการรับส่งสารสนเทศ ประกอบด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่และสมัยเก่า ได้แก่ คอมพิวเตอร์ โทนสาร ไมโครอิเล็กทรอนิกส์ ระบบจัดเรียงเอกสาร เครื่องทำบัญชีอัตโนมัติ ระบบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ระบบสื่อสาร ตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล ทำงานตามที่ใช้ต้องการด้วยความถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว

ความหมายของการสื่อสาร

การสื่อสารถือได้ว่าเป็นความสำคัญอีกประการหนึ่ง เนื่องจากการทำงานต่างจะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องขึ้นอยู่กับความถูกต้องของการสื่อสาร โดยมีผู้ให้ความหมายของการสื่อสารไว้หลายท่าน ดังนี้

ทินกฤต รุ่งเมือง (2552) กล่าวว่า การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการถ่ายทอดสาระระหว่างมนุษย์โดยผ่านเครื่องมือเรียกว่า ภาษา เพื่อติดต่อกันด้วยวิธีการต่าง ๆ อันจะส่งผลให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารเกิดความเข้าใจได้ตรงกัน เช่น การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด การบอกเล่าเรื่องราวประสบการณ์ เป็นต้น โดยสามารถแบ่งรูปแบบการสื่อสารออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) การสื่อสารภายในบุคคล เป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นภายในเฉพาะตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นกระบวนการที่บุคคลสื่อสารกับตัวเอง โดยระบบประสาทส่วนต่าง ๆ 2) การสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป โดยสามารถโต้ตอบกันได้ การสื่อสารประเภทนี้เป็นการสื่อสารที่สำคัญที่สุด 3) การสื่อสารในกลุ่มเป็นการสื่อสารของบุคคลในกลุ่มที่อาจเป็นกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ ก็ขึ้นอยู่กับจำนวนของผู้สื่อสารซึ่งเกิดขึ้นในเวลานั้น 4) การสื่อสารมวลชน เป็นกระบวนการติดต่อสื่อสารที่มีบุคคลจำนวนมากเป็นเป้าหมายของการติดต่อสื่อสารโดยไม่จำกัดจำนวน

ศิริวรรณ อนันต์โท (2553) กล่าวว่า การสื่อสาร หมายถึง การให้และกรรับความหมาย การถ่ายทอด และการรับสาร ซึ่งรวมถึงแนวคิดของการโต้ตอบ แบ่งปัน และมีการปฏิสัมพันธ์กันด้วย ดังนั้นการสื่อสารจึงมีความหมายที่กว้างขวาง และเลื่อนไหล

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สรุปได้ว่า การสื่อสารหมายถึง การติดต่อสื่อสารระหว่างกันทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยการแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน ท่าทาง ซึ่งทำให้ผู้รับสารเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายของผู้ส่งสารต้องการ

สรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communications Technology : ICT) คือ เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเกี่ยวกับสารสนเทศและการสื่อสารในกระบวนการ จัดหา จัดเก็บ การสร้าง ประมวลผล รับส่งข้อมูล เผยแพร่สารสนเทศในรูปแบบสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อผสม หรือเสียง ภาพ ภาพเคลื่อนไหว ข้อความหรือตัวอักษรและตัวเลข เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเข้าถึงสารสนเทศ ความถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็ว ตามความต้องการได้ทันต่อการนำไปใช้ประโยชน์ เทคโนโลยีเหล่านี้จะหมายถึง คอมพิวเตอร์ซึ่งประกอบด้วยฮาร์ดแวร์ (Hardware) ซอฟต์แวร์ (Software)

และส่วนข้อมูล (Data) และเทคโนโลยีเพื่อใช้สำหรับติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร โดยใช้ระบบการสื่อสารโทรคมนาคม ระบบสื่อสารข้อมูลดาวเทียมหรือเครื่องมือสื่อสารทั้งมีสายและไร้สาย

ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นที่ยอมรับในยุคปัจจุบันและในยุคที่หน่วยงานต่างๆ เห็นความจำเป็นและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงาน การบริหารงานและการตัดสินใจ ซึ่งในหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งในวงการธุรกิจ อุตสาหกรรมและการศึกษา ต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่ดีโดยมีกระบวนการจัดการผ่านคอมพิวเตอร์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ นับตั้งแต่การผลิต การจัดเก็บ การประมวลผล การเรียกใช้และการสื่อสารสารสนเทศ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกันให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ซึ่งความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศมี นักการศึกษาได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศไว้ ดังนี้

ทินกฤต รุ่งเมือง (2552) ได้ระบุความสำคัญของระบบสารสนเทศและการสื่อสารไว้ 5 ประการ ได้แก่ 1) การบริหารงานในปัจจุบันมีความยุ่งยากมากกว่าในอดีต 2) ขนาดขององค์กรในการดำเนินงานมีขนาดใหญ่กว่าในอดีต 3) การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว 4) การกระจายข่าวสาร และข้อมูลเป็นไปอย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง 5) มีการทำงานอย่างเป็นระบบในลักษณะ Feedback Control System

ละมัย จันทร (2550) ได้กล่าวถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารต่อการศึกษาวี 5 ประการ ดังนี้ ประการแรก การสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของมนุษย์ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย การสื่อสารโทรคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศ ประการที่สอง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารประกอบด้วยผลิตภัณฑ์หลักที่มากกว่าโทรศัพท์ และคอมพิวเตอร์ เช่น อินเทอร์เน็ต แฟกซ์ อีเมลล์ ทำให้สามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็ว ประการที่สามเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีผลให้การใช้งานในด้านต่าง ๆ มีราคาถูกลง ประการที่สี่เครือข่ายสารสนเทศได้รับประโยชน์จากเครือข่ายภายนอก ประการที่ห้าเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทำให้ฮาร์ดแวร์คอมพิวเตอร์และต้นทุนการใช้ ICT มีราคาถูกลง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 11 - 17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารต่อการศึกษาวีว่า เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าและรวดเร็วที่สุดในยุคนี้ คือเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ซึ่งเข้ามาเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกเกือบทุกอย่างและที่สำคัญ คือ การสื่อสาร (Communication) ซึ่งการบริหารในยุคปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูง การบริหารจัดการและการตัดสินใจที่ดีคือการตัดสินใจอยู่บนฐานข้อมูลที่ต้องเป็นปัจจุบันและเพียงพอซึ่งจะถือว่าเป็นการตัดสินใจที่ถูกต้องหรือเป็นการตัดสินใจที่ผิดพลาดน้อยที่สุด จึงจำเป็นที่จะต้องแสวงหาข้อมูลที่ต้องการเพื่อการตัดสินใจในการพัฒนากระบวนการต่างๆ ของระบบสื่อสาร (Communication System) เพื่อให้ได้มาซึ่ง Information มากมายและมีประสิทธิภาพสูง

กระบวนการให้ได้มาซึ่งสารสนเทศและการนำไปใช้ โดยอาศัยเทคโนโลยีต่าง ๆ (Information and Communications Technology : ICT) นั่นเอง ดังนั้นคนในยุคใหม่ที่จะอยู่ในสังคมโลก เทคโนโลยีเหล่านี้ได้อย่างกลมกลืน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้พื้นฐานที่เพียงพอในด้าน ICT การเริ่มต้นพัฒนาตนในเวลาที่เหมาะสม ควรจะเริ่มต้นในวัยเรียน โรงเรียนจึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมให้แก่ นักเรียนให้มีทักษะพื้นฐานเพียงพอที่จะเรียนรู้พัฒนาความรู้และทักษะได้ด้วยตนเอง ในการจัดการศึกษา มุ่งหวังให้การจัดการศึกษาให้นักเรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณสมบัติอย่างชัดเจนดังนี้

1. เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีทักษะกระบวนการเรียนรู้
2. เป็นผู้มีทักษะกระบวนการคิดหรือคิดเป็น คิดวิเคราะห์ สร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง
3. เป็นผู้มีทักษะการดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ เพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ

ดังนั้นเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จึงมีบทบาทที่สำคัญในการจัดการศึกษา อาจแบ่งเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ สามารถนำ ICT มาเป็นเครื่องมือช่วยการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในระบบบริหาร เช่น ทำงานได้เร็วขึ้น ลดเวลาทำงานให้น้อยลง ทำงานได้งานเพิ่มขึ้น ใช้คนน้อยลง คุณภาพงานดีขึ้น
2. ด้านการเรียนการสอน สามารถใช้ ICT เป็นเครื่องมือสำหรับครูและนักเรียน ได้แก่
 - 2.1 สร้างสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ของครู
 - 2.2 ฝึกทักษะพื้นฐานให้นักเรียนเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับวิชาคอมพิวเตอร์

ให้มีทักษะเพียงพอ

- 2.3 ใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ เช่น ท่องทดลองเสมือนทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

- 2.4 ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้เสมือนห้องสมุดที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ทั่วโลก เช่น องค์กรวิทยาศาสตร์โลกและดาราศาสตร์ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาจึงสรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูปการศึกษาที่เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามามีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการปฏิรูปการบริหารจัดการ ที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การปฏิรูปการเรียนรู้ ที่ต้องจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาปัญญา ไม่ใช่การเรียนรู้เพื่อจำข้อมูล การจำมีความจำเป็นในส่วนที่เป็นพื้นฐานสำคัญ ส่วนข้อมูลควรจะอยู่ในแหล่งเรียนรู้ใด ๆ และสามารถเรียกใช้ได้ทันเวลาที่เมื่อจำเป็น และสามารถแสวงหาข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม ทักษะทางด้าน ICT จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการขยายขีดความสามารถในการเรียนรู้ต่อไป

เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา

ปัจจุบันระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามามีบทบาทในการปฏิบัติงานในโรงเรียนมากขึ้น โดยเฉพาะการใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ จนอาจกล่าวได้ว่าคอมพิวเตอร์เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนในประเทศไทยในทุกกระดับ หรือเทคโนโลยีสารสนเทศก็เช่นกัน มิได้หมายถึงคอมพิวเตอร์เท่านั้น แต่เทคโนโลยีสารสนเทศหมายถึง การนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ จัดทำข้อมูล หรือการประมวลผลข้อมูลให้ได้มาซึ่งสารสนเทศ ทำให้สารสนเทศมีประโยชน์และใช้งานได้กว้างขวางขึ้น การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน จึงควรคำนึงถึงความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และให้ประโยชน์สูงสุด ระบบสารสนเทศจึงแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน (จงภพ ชูประทีป, 2555 : 47)

ดังนั้นการบริหารการศึกษามีความสำคัญมากเพราะการศึกษาของเยาวชนหรือคนในประเทศจะดีหรือเลว จะทำให้คนในประเทศแข่งขันกับคนในประเทศอื่น ๆ ได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริหารการศึกษา หรืออีกนัยหนึ่งก็คือขึ้นอยู่กับผู้บริหารการศึกษาของบ้านเมืองนั่นเอง หากประเทศใดได้นักบริหารการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจงานด้านการศึกษา และผลกระทบของการศึกษาต่อความก้าวหน้าของประชาชนและประเทศชาติแล้ว ประเทศนั้นก็จะมีความรุ่งเรืองในทุก ๆ ทางในทางตรงกันข้าม หากประเทศใดไม่มีนักบริหารการศึกษาที่เก่ง และทำงานโดยกำหนดเอาความก้าวหน้าและความรุ่งเรืองของประเทศชาติเป็นธงชัยแล้ว ก็ยากที่ประเทศนั้นจะรุ่งเรืองได้ การบริหารงานใด ๆ ในยุคนี้จำเป็นต้องมีเครื่องมือที่เหมาะสม เครื่องมือที่รู้จักกันทั่วไปก็ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในสำนักงาน ซึ่งปัจจุบันนี้ได้แก่ระบบคอมพิวเตอร์ ระบบฐานข้อมูล ฯลฯ นอกจากนั้นยังมีเครื่องมือทางปัญญาอีกหลายอย่าง เช่น Balanced Score Card เครื่องมือการวางแผน เครื่องมือการติดตามงาน ฯลฯ เครื่องมือเหล่านี้ขอรวมเรียกว่าเป็นเทคโนโลยีสำหรับบริหารการศึกษา บทความนี้ต้องการนำเสนอความรู้เกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของเทคโนโลยีเหล่านี้ว่ามีอะไรบ้าง โดยยังไม่ได้กล่าวถึงเทคโนโลยีแต่ละประเภท

ความหมายของเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาตามแนวทางที่ได้อธิบายมาข้างต้นนั้นเป็นงานที่มีความซับซ้อนมาก และจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องได้รับข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นสำหรับการตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องตลอดเวลา นอกจากนั้นแล้วข้อมูลและสารสนเทศนั้นต้องเป็นปัจจุบันด้วย ยกตัวอย่างเช่น ผู้บริหารมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งได้รับข้อเสนอจากอาจารย์กลุ่มหนึ่งว่าต้องการจัดตั้งสาขาวิชาเทคโนโลยีชีวภาพ ผู้บริหารจึงได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นจัดทำหลักสูตรนี้ขึ้น ในการตัดสินใจว่าสมควรจะจัดตั้งสาขาวิชานี้หรือไม่ ผู้บริหารจะต้องทราบว่าหลักสูตรนี้มีความจำเป็นต่อประเทศหรือไม่ บัณฑิตที่จบไปแล้วจะมีงานทำหรือไม่ การเปิดสาขานี้ต้องใช้อุปกรณ์และเครื่องมืออะไรบ้าง ค่าใช้จ่าย

ในการจัดหาเป็นเท่าใด จะหาอาจารย์มาสอนได้จากที่ใด ฯลฯ หากผู้บริหารไม่ได้รับข้อมูลและสารสนเทศ ที่ถูกต้องในเรื่องเหล่านี้แล้ว ผู้บริหารก็อาจจะตัดสินใจผิดพลาดได้ การตัดสินใจและการบริหารจัดการ ในเรื่องต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพนั้นอาจกล่าวได้ว่ามีปัจจัยที่สำคัญอยู่สองส่วน ส่วนแรกคือการมีข้อมูล และสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันและถูกต้อง และส่วนที่สองก็คือความรู้ว่าในสถานการณ์นั้น ๆ จะตัดสินใจ อย่างไร หรือจะดำเนินการอย่างไรจึงจะเหมาะสม การที่จะได้ข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันและ ถูกต้องมาใช้นั้นจำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือที่เหมาะสมมาช่วยในสมัยก่อนเครื่องมือเหล่านี้ก็คือแฟ้ม และแบบฟอร์มกระดาษสำหรับจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ สำหรับจัดเก็บให้เป็นหมวดหมู่ในลักษณะที่จะ เรียกค้นออกมาได้ เครื่องมือเหล่านี้รวมไปถึงสมุดบัญชี สมุดบันทึกการปฏิบัติงาน ทะเบียนรับจ่ายหนังสือ เครื่องคิดเลข พิมพ์ดีด ฯลฯ แต่ในปัจจุบันนี้แม้หน่วยงานการศึกษาหลายแห่งอาจจะยังคงใช้เครื่องมือ เหล่านี้อยู่บ้าง แต่ส่วนใหญ่ได้เปลี่ยนไปใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัยขึ้น นั่นก็คือเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology) ทั้งนี้เพราะอุปกรณ์ ที่ใช้เทคโนโลยีนี้สามารถอำนวยความสะดวกในการใช้งานได้ดีกว่าเครื่องมือแบบเดิมที่ได้กล่าวถึงไปแล้ว สำหรับในกรณีของการที่จะมีความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินการหลังจากได้รับข้อมูลและ สารสนเทศแล้วนั้น เครื่องมือที่จะช่วยผู้บริหารได้ดีที่สุดก็คือการศึกษาทั้งจากในสถานศึกษา และ การศึกษาจากผลลัพธ์ของการปฏิบัติงานในอดีต อย่างไรก็ตามในบางครั้งผู้บริหารอาจจะต้องประสบ ปัญหาต้องตัดสินใจในเรื่องที่ไม่ได้เรียนรู้หรือไม่มีประสบการณ์มาก่อน ผู้บริหารก็อาจจะต้องใช้ เครื่องมืออย่างอื่นมาช่วยตัดสินใจด้วย เครื่องมือที่น่าจะเป็นประโยชน์คือระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ซึ่งก็เป็นซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์และจัดอยู่ในกลุ่มของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับงานด้านการศึกษา อันได้แก่ การจัดเก็บข้อมูล และ ประมวลผลฐานข้อมูล การพัฒนาระบบสารสนเทศช่วยการเรียนการสอน การวางแผนและการบริหาร การศึกษา การวางแผนหลักสูตร การแนะแนวและบริการ การทดสอบวัดผล การพัฒนาบุคลากร (ชม ภูมิภาค, 2555 : ออนไลน์) ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกับเทคโนโลยีสารสนเทศประกอบด้วยคำสองคำ คือ สารสนเทศ และเทคโนโลยีมาจากภาษาอังกฤษว่า Information Technology ซึ่งก็ประกอบด้วย คำสองคำคือ Information และ Technology ทำให้บ่อยครั้งที่เรามักจะเรียกทับศัพท์เป็นคำย่อว่า ไอที จากคำย่อภาษาอังกฤษ IT (ไพรัช รัชพงษ์, ออนไลน์) และสอดคล้องกับ (จรรยาฤทธิ ภัคดิพันธ์, 2549 : 34) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT) หมายถึง การนำเทคโนโลยี มาใช้สร้างข้อมูลเพิ่มให้กับสารสนเทศ ทำให้สารสนเทศมีประโยชน์และใช้งานได้กว้างขวางมากขึ้น เทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงการใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ที่จะรวบรวม จัดเก็บ ใช้งาน ส่งต่อหรือสื่อสาร ระหว่างกัน เทคโนโลยีสารสนเทศเกี่ยวข้องโดยตรงกับเครื่องมือเครื่องใช้ในการจัดการสารสนเทศ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์รอบข้างขั้นตอนวิธีการดำเนินการซึ่งเกี่ยวข้องกับซอฟต์แวร์เกี่ยวข้องกับ ตัวข้อมูล เกี่ยวกับบุคลากร เกี่ยวข้องกับกรรมวิธีการดำเนินงานเพื่อให้ข้อมูลเกิดประโยชน์สูงสุด เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นเทคโนโลยีที่ครอบคลุมเรื่องเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูล ซึ่งได้แก่

การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การติดต่อสื่อสารระหว่างกันด้วยความรวดเร็ว การจัดการข้อมูล รวมถึงวิธีการที่จะใช้ข้อมูลให้เกิดประโยชน์สูงสุดเทคโนโลยี หมายถึง การประยุกต์เอาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ ความจริงเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาทำให้เกิดประโยชน์ต่อมวลมนุษย เทคโนโลยีจึงเป็นวิธีการในการสร้างมูลค่าเพิ่มของสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น เช่น ทรายหรือซิลิกอนเป็นสารแร่ที่พบเห็นทั่วไปตามชายหาด หากนำมาสกัดด้วยเทคโนโลยีและใช้เทคนิควิธีการสร้างเป็นชิป (Chip) สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ จะทำให้สารแร่ซิลิกอนนั้นมีคุณค่า และมูลค่าเพิ่มขึ้นได้อีกมาก สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับความจริงของคน สัตว์ สิ่งของทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม หากมีการจัดเก็บรวบรวม เรียกค้น และสื่อสารระหว่างกัน นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ สารสนเทศมีความหมายที่กว้างไกล

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา หมายถึง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยจัดการเรียนการสอน การวางแผนและการบริหารการศึกษา การวางแผนหลักสูตร การแนะแนวและบริการ การทดสอบวัดผล การพัฒนาบุคลากร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เกี่ยวข้อง กับเทคโนโลยีสารสนเทศ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการไว้ในหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548: 27) ดังนี้

1. มาตรา 63 รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่นเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัยการทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมตามความจำเป็น

2. มาตรา 64 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์ โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิต มีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

3. มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ได้ทำ เพื่อให้มีความรู้และทักษะที่เพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

4. มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาเพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

5. มาตรา 68 ให้มีการระดมทุนเพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทาน และผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวเพื่อการพัฒนาคน และสังคมหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการผลิต การวิจัย และการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

6. มาตรา 69 รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบายแผนส่งเสริมและประสานการวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพและประสิทธิผลของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2557 - 2559)

แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2557 - 2559) กำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการจัดการศึกษาในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อให้บรรลุซึ่งวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารอย่างเป็นรูปธรรม การกำหนดยุทธศาสตร์ภายใต้เงื่อนไขที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการศึกษาได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินการ 5 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ เป้าหมาย แผนงาน และกิจกรรม ดังนี้

วิสัยทัศน์

ประชาชนได้รับโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ด้วยการใช้ ICT เพื่อการศึกษา

พันธกิจ

1. ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาองค์ความรู้ด้าน ICT เพื่อการศึกษา
2. ส่งเสริมสนับสนุนระบบการเรียนการสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์
3. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ICT เพื่อการศึกษา
4. พัฒนาระบบ ICT เพื่อการบริหารจัดการและการบริการ
5. ผลิตและพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพด้านการพัฒนา และการใช้ ICT

เป้าหมาย

การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ (Enabling) คือ เพิ่มศักยภาพการศึกษาค้นคว้า และการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้แบบออนไลน์ (Online)

การเรียนรู้ทุกที่ทุกเวลา (Engaging) คือ เพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้โดยไม่ขาดความต่อเนื่องด้วยการใช้อุปกรณ์ส่วนตัวที่ทันสมัย (BYOD : Bring Your Own Device)

ความหลากหลายของการเรียนรู้ (Empowering) คือ เพิ่มความสามารถและอิสระในการเลือกวิธีการและสื่อการเรียนรู้ในหลากหลายรูปแบบในห้องเรียนแห่งอนาคต (Future Class room)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับความสามารถของผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในการใช้ ICT เพื่อการศึกษา

1. ส่งเสริมสนับสนุนและจัดให้ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษามีการพัฒนาและใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัยในการปฏิบัติงาน
2. ส่งเสริมสนับสนุนและจัดให้มีการศึกษา อบรม และศึกษาดูงานด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย
3. สร้างแรงจูงใจและโอกาสความก้าวหน้าในสายงาน (Career Path) ที่เหมาะสมให้แก่ผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาและใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
4. ส่งเสริมสนับสนุนและจัดให้ผู้สอนมีการพัฒนาและใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัยในการเรียนการสอน
5. สร้างกลไกความร่วมมือกับภาคเอกชนในการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน หรือสร้างนวัตกรรม
6. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาและใช้งานซอฟต์แวร์แบบเปิดเผยรหัส (Open Source) รวมทั้งการใช้ซอฟต์แวร์แบบมีลิขสิทธิ์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย
7. ผลักดันการบริหารจัดการเรื่องลิขสิทธิ์ในการพัฒนาตลอดจนถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ให้เป็นของกระทรวงศึกษาธิการ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมสนับสนุนระบบการเรียนการสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อพัฒนาผู้เรียน

1. ส่งเสริมสนับสนุนและจัดให้มีการผลิตสื่อการเรียนรู้ ในทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา ที่สามารถใช้กับเครื่องมืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัย
2. ส่งเสริมสนับสนุนและจัดให้มีการผลิตสื่อการเรียนรู้ ที่สามารถใช้ร่วมกันได้ระหว่างคนพิการและบุคคลทั่วไป (Universal Design)
3. กำหนดให้มีหรือใช้มาตรฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาสื่อการเรียนรู้
4. จัดให้มีกระบวนการรับรองมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ รวมทั้งมีการทบทวนและเผยแพร่ให้เหมาะสมต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

5. ส่งเสริมสนับสนุนและจัดให้มีการสร้างความร่วมมือกับองค์กรที่ดูแลคนพิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุในการจัดทำหลักสูตรและอบรมความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

6. ส่งเสริมสนับสนุนและจัดให้มีการใช้ระบบการเรียนรู้ทางไกลผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

7. พัฒนาระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ (Learning Management System : LMS)

8. พัฒนาระบบจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management : KM) ภายในหน่วยงาน ตลอดจนถึงการถ่ายทอด เผยแพร่ความรู้ทางเทคโนโลยี และนวัตกรรมสู่ประชาชน

9. พัฒนาคุณภาพเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ให้มีความทันสมัยทันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

10. บูรณาการระบบการเผยแพร่สื่อการเรียนรู้และผลงานการวิจัย รวมทั้งจัดตั้งศูนย์กลางการบูรณาการสื่อการเรียนรู้แห่งชาติ (National Learning Center)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ICT เพื่อขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1. บูรณาการเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีไร้สายที่ทันสมัย เช่น เทคโนโลยี 3G เป็นต้น

2. ส่งเสริมสนับสนุนและจัดให้มีการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัยในการเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนและการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์

3. ส่งเสริมสนับสนุนและจัดให้มีการนำร่องพัฒนาห้องเรียนแบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตไร้สายที่มีคุณภาพ เป็นต้น รวมทั้งการปรับปรุงห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ให้กับผู้เรียนอย่างเพียงพอ

4. ส่งเสริมสนับสนุนและจัดให้มีการพัฒนาเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อการศึกษาในระบบไซเบอร์โฮม

5. จัดสรรคลื่นความถี่และพัฒนาโครงข่ายวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ให้กลุ่มเป้าหมายสามารถรับบริการการศึกษาได้อย่างทั่วถึงทั่วประเทศ

6. จัดให้มีกระบวนการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารอย่างเคร่งครัด

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบ ICT เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการบริการ

1. บูรณาการเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เช่น เทคโนโลยี 3G เป็นต้น

2. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการใช้เครื่องมือที่ทันสมัยในการเข้าถึงสื่อการเรียนการสอน และการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนถึงระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา

3. ส่งเสริมสนับสนุนการนำร่องพัฒนาห้องเรียนแบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเพียงพอ ทั่วถึง

4. ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการศึกษาในระบบไซเบอร์โฮม

5. จัดให้มีกระบวนการรักษาความมั่นคง ปลอดภัยในระบบ ICT อย่างเคร่งครัด

6. จัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม เพียงพอต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

7. พัฒนาโครงข่ายด้านวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ให้กลุ่มเป้าหมายสามารถรับบริการการศึกษาได้ทั่วถึง

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการศึกษา

1. ส่งเสริมสนับสนุนการมีบทบาทของกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. ส่งเสริมสนับสนุนและจัดให้มีการวิจัยที่สร้างองค์ความรู้ใหม่ และกำหนดทิศทางการวิจัยที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาความรู้ใหม่

3. ส่งเสริมสนับสนุนและจัดให้มีการวิจัยที่สร้างองค์ความรู้ใหม่ และกำหนดทิศทางการวิจัยที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาความรู้ใหม่

4. สร้างเครือข่ายนักวิจัย และสนับสนุนการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ หรือต่อยอดในเชิงพาณิชย์

5. สร้างกลไกการวิจัยและถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ระหว่างภาคเอกชน สถานประกอบการ และสถานศึกษาทั้งในและต่างประเทศ

6. ส่งเสริมสนับสนุนและจัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอผลงานวิจัยระหว่างสถานศึกษาทั้งในและต่างประเทศ

7. พัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัย เพื่อสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับงานวิจัย

ลิขสิทธิ์ © มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

การดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการ

1. นโยบาย เป้าหมาย และแผนงานหลักด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 75 ให้จัดระบบงานราชการและงานของรัฐให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน มาตรา 81 กำหนดให้เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศประกอบกระแสของโลกาภิวัตน์ทำให้รูปแบบการทำงานเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการทำงานมีแนวโน้มที่ต้องอาศัยประโยชน์จากเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศมากโดยเฉพาะรัฐบาลได้พยายามวางแผนการกำกับดูแลงานเกี่ยวกับเทคโนโลยีให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพคุ้มค่าแก่การลงทุนกระทรวงศึกษาธิการเห็นความสำคัญของงานเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างยิ่งและเพื่อให้การดำเนินการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นไปอย่างมีระบบ มีคุณภาพและ

ประสิทธิภาพทุกส่วนราชการหน่วยงาน ตลอดจนสถานศึกษาทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค กระทรวงศึกษาธิการจึงได้วางนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนี้

1.1 เร่งรัดดำเนินการพัฒนางานเทคโนโลยีสารสนเทศให้ก้าวหน้าเทียบทันประสานสัมพันธ์กับแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

1.2 จัดระบบสารสนเทศเพื่อบริการประชาชนให้รับรู้ รับทราบ และสามารถตรวจสอบข่าวสารข้อมูลเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และการดำรงชีวิต

1.3 ดำเนินการพัฒนางานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเสริมสร้างคุณภาพการศึกษา เพิ่มศักยภาพการบริหาร การติดตามแผนงาน/โครงการ งบประมาณ พัฒนาและบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม และการกีฬา

1.4 จัดให้มีองค์กรรับผิดชอบงานเทคโนโลยีสารสนเทศที่ให้ข้อมูลโดยตรงต่อผู้บริหารสูงสุดของแต่ละระดับหน่วยงาน ตลอดจนเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรสารสนเทศทุกส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ

1.5 จัดให้ระบบการทำงานที่ประสานสัมพันธ์ จัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์และเครือข่ายเพื่อใช้ร่วมกันในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอย่างเหมาะสม

1.6 จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลที่จะจัดกระจายในส่วนงานต่าง ๆ ให้โครงสร้างที่สามารถประมวลผลในภาพรวมของกระทรวงได้อย่างเป็นระบบเป็นมาตรฐานเดียวกัน

1.7 ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนานุเคราะห์ในทุกรูปแบบเพื่อเสริมสร้างศักยภาพ ทักษะ และประสิทธิภาพให้ทันต่อการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและครอบคลุมที่จะรองรับบุคลากรกระทรวงศึกษาธิการทั้งในระดับปฏิบัติการและระดับบริหาร

2. วิสัยทัศน์เทคโนโลยีสารสนเทศ

กระทรวงศึกษาธิการจะใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสร้างความเป็นเลิศในด้านการบริหาร การเรียนการสอนและการบริการประชาชนโดยการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศระบบสื่อสารแบบติดตั้งระบบคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายที่สมรรถนะสูง จัดเก็บ ประมวลผลข้อมูลสารสนเทศ พัฒนานุเคราะห์และปรับปรุงโครงสร้างองค์กรเพื่อให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษา การศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และการให้บริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จ รวดเร็ว ถูกต้องทันสมัยได้ประโยชน์ก่อปรด้วยจริยธรรมอย่างแท้จริง

3. ภารกิจหลักด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการ

3.1 พัฒนา จัดหาระบบงาน และระบบฐานข้อมูลกลางด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและการกีฬา

3.2 พัฒนาระบบสารสนเทศและระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ (MIS) และการบริการประชาชนตามบทบาทหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ

3.3 พัฒนา รวบรวม จัดหา สื่ออุปกรณ์ด้านคอมพิวเตอร์เพื่อสนับสนุนด้านการเรียนรู้

3.4 ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในแต่ละระดับ การศึกษาอย่างเหมาะสมและทั่วถึง

3.5 พัฒนาระบบเครือข่ายและจัดระบบเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ให้สามารถ เชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลและสนับสนุนการบริหาร การเรียนการสอน การบริการ ทุกระดับการศึกษา และทุกพื้นที่

3.6 พัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทุกระดับและทั่วถึง

3.7 จัดให้ระบบกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่าง มีคุณภาพตามแนวทางมาตรฐานสากล

3.8 สนับสนุนและสร้างผลงานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ คิดค้นนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อ ระบบงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.9 จัดและพัฒนาองค์กรหรือกลไกการบริหารและการจัดการโดยมีการปรับระบบการงาน (Re-engineering) และปรับปรุงโครงสร้างองค์กร (Re-structuring) ให้สอดคล้องกับการทำงานด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ

4. เป้าหมายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการ (2543 - 2545)

4.1 วิเคราะห์และออกแบบโครงสร้างการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศกระทรวง ศึกษาธิการที่เกี่ยวกับงานหนัก งานส่วนรวม งานเฉพาะส่วน และงานเฉพาะกิจของหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับอำเภอ จังหวัด กลุ่ม เขต กรม และศูนย์สารสนเทศกระทรวงศึกษาธิการ

4.2 จัดให้มีระบบงานและฐานข้อมูลกลางด้านการศึกษา การศาสนา ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ การเงิน ด้านติดตามแผนงาน/โครงการ ด้านสารบรรณ ด้านศิลปวัฒนธรรม และ ด้านการศึกษา

4.3 จัดให้ระบบสารสนเทศด้านการศึกษา ด้านการศาสนา ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านการเงิน ด้านติดตามแผนงาน/โครงการ ด้านสารบรรณ ด้านศิลป

4.4 พัฒนา รวบรวม และจัดให้มีระบบแลกเปลี่ยนสื่อและอุปกรณ์ด้านคอมพิวเตอร์ เพื่อสนับสนุนด้านการเรียนการสอนและการเรียนรู้

4.5 จัดการเรียนการสอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในแต่ละระดับการศึกษาอย่างเหมาะสม และทั่วถึง

4.6 จัดระบบเครือข่ายผ่านสายสัญญาณความเร็วสูงแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศและ ข่าวสารบนเครือข่าย MOE-NET ระบบเครือข่าย Internet และจัดซื้อ จัดหาระบบคอมพิวเตอร์พร้อม อุปกรณ์สนับสนุนการบริหาร การเรียนการสอนและการบริการทุกระดับการศึกษาทุกพื้นที่ให้เป็นไป ตามแผน

4.7 ติดตั้งระบบฐานข้อมูลกลางและระบบฐานข้อมูลเฉพาะกิจที่มีความจำเป็นตามแผน และขีดความสามารถของแต่ละหน่วยงานปีละไม่น้อยกว่า 2 - 5 โครงการ รวมทั้งจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์รองรับให้สอดคล้องกับระบบงานนั้น ๆ

4.8 จัดและส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับเชี่ยวชาญ ระดับปฏิบัติ ระดับบริหารรวมทั้งผู้สอนในสถานศึกษาให้มีความรู้ มีทักษะ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ทางในรูปแบบต่าง ๆ ไม่น้อยกว่าปีละ 15,000 คน

4.9 จัดระบบระเบียบการบริหาร การกำกับติดตามประเมินผลอย่างมีคุณภาพและปรับ กลไกการบริหาร ระบบการทำงานรวมทั้งโครงสร้างขององค์การให้สอดคล้องกับการทำงานด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศตามแผน

4.10 ผลิตและสร้างผลงานวิจัยสิ่งประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬาและสังคม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคต

4.11 จัดให้มีการเรียนรู้และถ่ายทอดจริยธรรมและคุณธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเครือข่ายอย่างทั่วถึง

ประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา

การใช้เทคโนโลยีบริหารการศึกษาของผู้บริหารการศึกษาระดับต่าง ๆ นั้นโดยทั่วไปก็เพื่อให้ งานต่าง ๆ ที่ต้องรับผิดชอบสำเร็จลุล่วงด้วยดี ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าเทคโนโลยีบริหารการศึกษามี ประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ช่วยในการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาเอาไว้เป็นหมวดหมู่ในฐานข้อมูลของหน่วยงาน โดยเฉพาะข้อมูลบางอย่างอาจจัดเก็บเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ได้โดยอัตโนมัติ เมื่อจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูล แล้วก็สามารถค้นคืนข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ได้อย่างรวดเร็วและครบถ้วน

2. ช่วยในการประมวลผลข้อมูลที่จัดเก็บไว้เพื่อให้เป็นสารสนเทศรูปแบบต่าง ๆ เช่น จัดทำเป็นรายงาน ตาราง กราฟ และแผนภาพต่าง ๆ ได้แบบอัตโนมัติ ทำให้ผู้บริหารได้รับทราบ รายงานและเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว

3. ช่วยในการประเมิน หรืองานประกันคุณภาพ เพื่อให้แน่ใจว่าการปฏิบัติงานจะได้ผล ที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายจริง

4. ช่วยในการส่งข้อมูลและรายงานที่ประมวลผลได้แล้วไปให้ผู้รับที่อาจจะอยู่ห่างไกล จากหน่วยงาน ทำให้ผู้รับได้รับข้อมูลและรายงานอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะส่วนที่เป็นข้อมูลนั้นหากผู้รับ ต้องการนำไปใช้ประมวลผลต่อก็สามารถทำได้ทันที ไม่ต้องบันทึกข้อมูลใหม่อีกครั้ง

5. ช่วยในการนำเสนอรายงานหรือข้อเสนอต่าง ๆ ต่อผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียในระหว่างการประชุมสัมมนา

6. ช่วยในการจัดเก็บความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างการปฏิบัติงาน และการดูงาน เพื่อสร้างเป็นฐานความรู้สำหรับนำมาให้ผู้บริหารระดับล่างได้ศึกษาและนำไปใช้ประกอบการปฏิบัติงาน

เช่น ความรู้จากการเปิดสาขาวิชาหรือหลักสูตรใหม่ที่กำหนดแนวทางไว้อย่างไร การดำเนินงานได้ผลอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างไร ผลของการแก้ปัญหาเป็นอย่างไร

7. ช่วยให้ผู้บริหารสามารถทดสอบการตัดสินใจของตนได้โดยอาศัยโปรแกรมสนับสนุนการตัดสินใจ จากนั้นก็อาจเลือกดำเนินงานโดยใช้แนวทางที่เห็นว่าดีที่สุดได้

8. ช่วยในงานบริหารโดยตรงของผู้บริหาร เช่น การบริหารงานโครงการ การบันทึกตารางนัดหมาย การบันทึกข้อมูลส่วนตัว การจัดทำเอกสารที่ยังไม่ต้องการเปิดเผย การคำนวณหรือการประมวลผลบางอย่าง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เทคโนโลยีบริหารการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานและการบริหารงานในปัจจุบัน เราอาจสรุปความสำคัญของเทคโนโลยีบริหารการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1) เทคโนโลยีบริหารการศึกษาทำให้การบริหารจัดการของผู้บริหารการศึกษามีความสะดวกรวดเร็วและมีคุณภาพ 2) เทคโนโลยีบริหารการศึกษาทำให้การสื่อสารและการประสานงานด้านการบริหารการศึกษาและการปฏิรูปการศึกษาสะดวกรวดเร็ว 3) เทคโนโลยีบริหารการศึกษาทำให้พัฒนาการด้านการศึกษาของประเทศดำเนินไปอย่างรวดเร็วและมั่นคง 4) เทคโนโลยีบริหารการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้สามารถผลิตผู้จบการศึกษาทุกระดับที่มีคุณภาพได้

หลักการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้กันมากขึ้น ในระดับสถาบันการศึกษามีการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารมากขึ้น โดยเฉพาะในยุคของการปฏิรูปการศึกษา โดยมุ่งหวังให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จ ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การเตรียมการพัฒนาระบบสารสนเทศ การพัฒนาระบบสารสนเทศ เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์และออกแบบระบบ การจัดหา การติดตั้ง การประเมินระบบ ตลอดจนกำหนดแนวทางในการพัฒนาระบบสารสนเทศในอนาคต เพื่อให้สามารถดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาระบบสารสนเทศในอนาคต เพื่อให้สามารถดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในสถานศึกษาทั้งการบริหาร การเรียนการสอน และการบริการจะขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ เพื่อให้การดำเนินงานเตรียมความพร้อมในการพัฒนาระบบสารสนเทศในสถานศึกษา ประสบความสำเร็จ (ชุติกานต์ นกเด่น, 2554) มีความสอดคล้องกับในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (หวน พินธุพันธ์, 2556) นั้น ได้ กำหนดแผนแม่บทในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ที่ตอบสนองแผนระดับชาติและระดับกระทรวง โดยกำหนดยุทธศาสตร์และเป้าหมาย โดยกำหนดยุทธศาสตร์ 4 ด้าน คือ

1. ยุทธศาสตร์ที่ 1 จัดหาระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่าย จัดซ่อมบำรุงห้องคอมพิวเตอร์ ปรับปรุงห้องสมุด พัฒนาห้องสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ขยายระบบเครือข่ายไร้สาย และพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ต

2. ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาและสรรหาบุคลากรด้าน ICT จัดครูสอนตรงตามความถนัด และเอกวิชา อบรมการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้นให้กับครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ส่งครูเข้ารับ

การอบรมการผลิตนวัตกรรมและจัดทำสื่อคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรม E-Book และอื่น ๆ ที่ครูสนใจ ส่งเสริมการทำวิจัย และนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้อินเตอร์เน็ต

3. ยุทธศาสตร์ที่ 3 การประยุกต์ใช้ ICT เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การค้นคว้าข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อความบันเทิง การส่งงานและการบ้านด้วย Handy Drive

4. ยุทธศาสตร์ที่ 4 การประยุกต์ใช้ ICT เพื่อการบริหารจัดการ จัดให้มีระบบฐานข้อมูลสำหรับการบริหารจัดการที่เป็นมาตรฐานเดียวกันและสอดคล้องกับทุกระดับมีคลังข้อมูล (Data Warehouse) เพื่อการตัดสินใจ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยผ่านระบบเครือข่าย มีระบบเครือข่ายภายในองค์กร (Intranet) เพื่อใช้ในการบริหารงาน หน่วยงานมี Software ที่ถูกกฎหมายสำหรับการบริหารจัดการและพัฒนาและมีโปรแกรมประยุกต์ที่ใช้ในการบริหารงานด้านบุคลากร ด้านบริหารทั่วไป ด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ ด้านติดตามประเมินผล ด้านบริหารกิจการนักเรียน ในทุกระดับมีระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) และมีเว็บไซต์เพื่อการประชาสัมพันธ์และให้บริการข้อมูลข่าวสารของหน่วยงาน

การประยุกต์ใช้ ICT เพื่อการบริหารจัดการนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดให้มีศูนย์ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร (ICT Operating Center) ทุกระดับให้มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานภายนอกและหน่วยงานภายใน รวมทั้งส่งเสริมการใช้ ICT เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและให้บริการทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐบาล (E-government) และด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (E-education) โดยมีเป้าหมาย ดังนี้

1. มีระบบฐานข้อมูลสำหรับการบริหารจัดการที่เป็นมาตรฐานเดียวกันและสอดคล้องกับทุกระดับ
2. หน่วยงานทุกระดับมีคลังข้อมูล (Data Warehouse) เพื่อการตัดสินใจ
3. มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยผ่านระบบเครือข่าย
4. มีศูนย์ปฏิบัติการด้าน ICT ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขต สถานศึกษา
5. มีระบบเครือข่ายภายในองค์กร (Intranet) เพื่อใช้ในการบริหารงาน
6. หน่วยงานทุกระดับมี Software ที่ถูกกฎหมายสำหรับการบริหารจัดการและพัฒนา
7. มีโปรแกรมประยุกต์ใช้ในการบริหารงานด้านบุคลากร ด้านบริหารทั่วไป ด้านงบประมาณด้านวิชาการ ด้านติดตามประเมินผล ด้านบริหารกิจการนักเรียนในทุกระดับ
8. มีระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographic Information System :GIS)
9. มีเว็บไซต์เพื่อการประชาสัมพันธ์และให้บริการข้อมูลข่าวสารของหน่วยงาน

การบริหาร หมายถึง การทำงานให้สำเร็จแต่จะมีกลวิธีใดบ้างที่จะช่วยให้งานสำเร็จได้นั้น โดยเฉพาะในขณะที่ยุทธศาสตร์และทรัพยากรการผลิตลงด้วยนั้น นักบริหารในระยะหลัง ๆ นี้ พยายามใช้ยุทธศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อมุ่งบรรลุเรื่อง 3 เรื่อง คือ หนึ่งใช้คนเท่าเดิมทำงานได้มากขึ้น สองงานเท่าเดิม แต่ใช้คนน้อยลง และสามคุณภาพของงานต้องดีเท่าเดิม หรือดีกว่า การจะบรรลุเรื่อง 3 เรื่อง ดังกล่าวนั้น จะต้องใช้ยุทธศาสตร์ คือ

1. การใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศ (Information Utilization) เพื่อประกอบการตัดสินใจให้มากขึ้น
2. การบริหารทางไกล (High-Tech Administration)
3. การหาความรู้ทำงานกับระบบคอมพิวเตอร์ (Computer Literacy)
4. การมองการณ์ไกล (Introspection)
5. การใช้หน่วยงาน/องค์กรอื่นทำงาน (Decentralization)
6. การจัดรูปองค์กรที่ทำงานได้ฉับไว (Organization Development)
7. การพัฒนาบุคลากร (Personnel Development)

และมีความสอดคล้องกับ กรณฎ ฎาติวิสุทธิ์ (2551) ผู้บริหารงานสารสนเทศหรือผู้บริหารศูนย์คอมพิวเตอร์ จำเป็นจะต้องคาดคะเนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เหล่านี้ แล้วนำมาจัดทำเป็นข้อเสนอขอตั้งงบประมาณ และเมื่อได้งบประมาณมาแล้ว ผู้บริหารก็ต้องควบคุมให้การดำเนินงานของศูนย์เป็นไปตามงบประมาณที่กำหนดไว้ ปัญหาใหญ่ของการทำงบประมาณด้าน IT ก็คือ ต้องจัดทำล่วงหน้าเป็นเวลานานมากกว่าจะได้รับอนุมัติให้จัดซื้อจัดหา คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ IT ได้รายละเอียดที่จัดทำไว้ก็ล้าสมัยหรือมีอะไรมากกว่าที่จำเป็นต้องใช้แล้ว ดังนั้นผู้บริหารจะต้องคาดคะเนความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ตลอดเวลา และจะต้องเขียนข้อกำหนดคุณลักษณะด้านเทคนิคของคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เหล่านี้ในภาพรวมกว้าง ๆ ก่อน ต่อเมื่อจะดำเนินงานจัดซื้อจริงจึงค่อยระบุรายละเอียดให้ชัดเจนยิ่งขึ้นนอกจากนี้การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศภายในองค์กรนั้น

การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศจึงหมายถึง การจัดและดำเนินงานภายในองค์กรโดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีส่วนช่วยในการดำเนินงานทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผนการจัดรูปแบบองค์กร การบริหารทรัพยากรบุคคล การควบคุมระบบงาน การสั่งการจัดทำรายงาน และการจัดทำงบประมาณ เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์ให้การดำเนินงานขององค์กรประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูงสุด การศึกษางานแนวคิดที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศสรุปได้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีบทบาทและความสำคัญในการบริหารจัดการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า ได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหารจัดการมากขึ้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขอบข่ายภาระงาน การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการวางแผนของหน่วยงาน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสำคัญต่อผู้บริหารซึ่งสามารถช่วยให้การบริหารจัดการในหน่วยงานมีความคล่องตัวสะดวกและรวดเร็วขึ้น

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

การประยุกต์ใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน ได้มีการนำมาใช้ในหลายสาขาวิชาชีพ ทั้งในด้านการศึกษา ด้านธุรกิจอุตสาหกรรม ด้านการแพทย์ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ การทำงาน การศึกษาหาความรู้ ทำให้คุณภาพชีวิตของคนในสังคมปัจจุบันดีขึ้น นอกจากนี้หน่วยงานราชการต่าง ๆ ก็นำเทคโนโลยีสารสนเทศและ ระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ในการติดต่อประสานงานกับทางราชการ และในธุรกิจเอกชน ทางด้านการโรงแรมและการท่องเที่ยว ก็ให้บริการข้อมูลข่าวสารและบริการลูกค้าผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต ทำได้อย่างสะดวกรวดเร็วทันเหตุการณ์

ประยุกต์ใช้ในงานด้านการศึกษา

เทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้สำหรับการเรียนการสอน เป็นการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่หลายอย่าง สอนด้วยสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย ห้องเรียนสมัยใหม่ มีอุปกรณ์วิดีโอโปรเจกเตอร์ (Video Projector) มีเครื่องคอมพิวเตอร์ มีระบบการอ่านข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แบบต่าง ๆ รูปแบบของสื่อที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนก็มีหลากหลายขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำมาใช้ เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน อิเล็กทรอนิกส์บุค วิดีโอเทเลคอนเฟอเรนซ์ ระบบวิดีโอออนดีมานด์ การสืบค้นข้อมูลในคอมพิวเตอร์ และระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

1. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นการนำเอาเทคโนโลยีรวมกับการออกแบบโปรแกรมการสอน มาใช้ช่วยสอน ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่าบทเรียน CAI (Computer - Assisted Instruction) การจัดโปรแกรมการสอน โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ในปัจจุบันมักอยู่ในรูปของสื่อประสม (Multimedia) ซึ่งหมายถึงนำเสนอได้ทั้งภาพ ข้อความ เสียง ภาพเคลื่อนไหว ฯลฯ โปรแกรมช่วยสอนนี้เหมาะกับการศึกษาด้วยตนเอง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถโต้ตอบกับบทเรียนได้ตลอด จนมีผลป้อนกลับเพื่อให้ผู้เรียนรู้ บทเรียนได้อย่างถูกต้อง และเข้าใจในเนื้อหาวิชาของบทเรียนนั้น ๆ

2. การเรียนการสอนโดยใช้เว็บเป็นหลัก เป็นการจัดการเรียน ที่มีสภาพการเรียนต่างไปจากรูปแบบเดิมการเรียนการสอนแบบนี้อาศัยศักยภาพและความสามารถของเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการนำเอาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นเทคโนโลยี มาช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้ การสืบค้นข้อมูลและเชื่อมโยงเครือข่ายทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ทุกสถานที่ และทุกเวลา การจัดการเรียนการสอนลักษณะนี้ มีชื่อเรียกหลายชื่อ ได้แก่ การเรียนการสอนผ่านเว็บ (Web-based Instruction) การฝึกอบรมผ่านเว็บ (Web-based Training) การเรียนการสอนผ่านเวิลด์ไวด์เว็บ (www-based Instruction) การสอนผ่านสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-learning) เป็นต้น

3. อิเล็กทรอนิกส์บุค คือ การเก็บข้อมูลจำนวนมากด้วยซีดีรอม หนึ่งแผ่นสามารถเก็บข้อมูลตัวอักษรได้มากถึง 600 ล้านตัวอักษร ดังนั้นซีดีรอมหนึ่งแผ่นสามารถเก็บข้อมูลหนังสือหรือเอกสารได้มากกว่าหนังสือหนึ่งเล่มและที่สำคัญ คือ การใช้กับคอมพิวเตอร์ทำให้สามารถเรียกค้นหาข้อมูลภายในซีดีรอม ได้อย่างรวดเร็วโดยใช้ดัชนี สืบค้นหรือสารบัญเรื่อง ซีดีรอมจึงเป็นสื่อที่มีบทบาทต่อ

การศึกษาอย่างยิ่ง เพราะในอนาคตหนังสือต่าง ๆ จะจัดเก็บอยู่ในรูปซีดีรอม และเรียกอ่านด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เรียกว่าอิเล็กทรอนิกส์บุ๊ก ซีดีรอมมีข้อดี คือ สามารถจัดเก็บข้อมูลในรูปของมัลติมีเดีย และเมื่อนำซีดีรอมหลายแผ่นใส่ไว้ในเครื่องอ่านชุดเดียวกัน ทำให้ซีดีรอมสามารถขยายการเก็บข้อมูลจำนวนมากยิ่งขึ้นได้

4. วิดีโอเทเลคอนเฟอเรนซ์ หมายถึงการประชุมทางจอภาพ โดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย เป็นการประชุมร่วมกันระหว่างบุคคล หรือคณะบุคคลที่อยู่ต่างสถานที่ และห่างไกลกัน โดยใช้สื่อทางด้านมัลติมีเดีย ที่ให้ทั้งภาพเคลื่อนไหว ภาพนิ่ง เสียง และข้อมูลตัวอักษร ในการประชุมเวลาเดียวกัน และเป็นการสื่อสาร 2 ทาง จึงทำให้ดูเหมือนว่าได้เข้าร่วมประชุมร่วมกันตามปกติ ด้านการศึกษาวิดีโอเทเลคอนเฟอเรนซ์ ทำให้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ ผ่านทางจอภาพ โทรทัศน์และเสียง นักเรียนในห้องเรียน ที่อยู่ห่างไกลสามารถเห็นภาพและเสียง ของผู้สอนสามารถเห็นอกกับกิริยาของ ผู้สอน เห็นการเคลื่อนไหวและสีหน้าของผู้สอนในขณะที่เรียน คุณภาพของภาพและเสียง ขึ้นอยู่กับความเร็วของช่องทางการสื่อสาร ที่ใช้เชื่อมต่อระหว่างสองฝั่งที่มีการประชุมกัน ได้แก่ จอโทรทัศน์หรือจอคอมพิวเตอร์ ลำโพง ไมโครโฟน กล้อง อุปกรณ์เข้ารหัสและถอดรหัส ผ่านเครือข่ายการสื่อสารความเร็วสูงแบบไอเอสดีเอ็น (ISDN)

5. ระบบวิดีโอออนดีมานด์ (Video on Demand) เป็นระบบใหม่ที่กำลังได้รับความนิยมนำมาใช้ในหลายประเทศ เช่น ญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา โดยอาศัยเครือข่ายคอมพิวเตอร์ความเร็วสูง ทำให้ผู้ชมตามบ้านเรือนต่าง ๆ สามารถเลือกรายการวิดีโอทัศน์ ที่ตนเองต้องการชมได้โดยเลือกตามรายการ (Menu) และเลือกชมได้ตลอดเวลา วิดีโอออนดีมานด์ เป็นระบบที่มีศูนย์กลาง การเก็บข้อมูลวิดีโอทัศน์ไว้จำนวนมาก โดยจัดเก็บในรูปแหล่งข้อมูลขนาดใหญ่ (Video Server) เมื่อผู้ใช้ต้องการเลือกรายการใด ก็เลือกได้จากฐานข้อมูลที่ต้องการ ระบบวิดีโอออนดีมานด์จึงเป็นระบบที่จะนำมาใช้ในเรื่องการเรียนรู้การสอนทางไกลได้ โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลา ผู้เรียนสามารถเลือกเรียน ในสิ่งที่ตนเองต้องการเรียน หรือสนใจได้

6. การสืบค้นข้อมูล (Search Engine) ปัจจุบันได้มีการกล่าวถึงระบบการสืบค้นข้อมูลกันมาก แม้แต่ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ก็มีการประยุกต์ใช้ไฮเปอร์เท็กซ์ในการสืบค้นข้อมูล จนมีโปรโตคอลชนิดพิเศษที่ใช้กัน คือ World Wide Web หรือเรียกว่า www โดยผู้ใช้สามารถเรียกใช้โปรโตคอล http เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่ระบบไฮเปอร์เท็กซ์ ซึ่งเป็นฐานข้อมูลในอินเทอร์เน็ต ไฮเปอร์เท็กซ์มีลักษณะเป็นแบบมัลติมีเดีย เพราะสามารถสร้างเป็นฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ที่เก็บได้ทั้งภาพ เสียง และตัวอักษร มีระบบการเรียกค้นที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้โครงสร้างดัชนีแบบลำดับชั้นภูมิ โดยทั่วไป ไฮเปอร์เท็กซ์จะเป็นฐานข้อมูลที่มีดัชนีสืบค้นแบบเดินหน้า ถอยหลัง และบันทึกร่องรอยของการสืบค้นไว้ โปรแกรมที่ใช้ในการสร้างไฮเปอร์เท็กซ์มีเป็นจำนวนมาก ส่วนโปรแกรมที่มีชื่อเสียง ได้แก่ HTML Composers FrontPage Macromedia Dreamweaver เป็นต้น ปัจจุบันเราใช้วิธีการสืบค้นข้อมูล เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประกอบในการทำเอกสารรายงานต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

7. อินเทอร์เน็ต คือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ซึ่งประกอบด้วยเครือข่ายย่อย และเครือข่ายใหญ่สลับซับซ้อนมากมาย เชื่อมต่อกันมากกว่า 300 ล้านเครื่องในปัจจุบัน โดยใช้ในการติดต่อสื่อสารข้อความรูปภาพ เสียงและอื่น ๆ โดยผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ที่มีผู้ใช้งานกระจายกันอยู่ทั่วโลก ปัจจุบันได้มีการนำระบบอินเทอร์เน็ต เข้ามาใช้ในวงการศึกษาทั่วโลก ซึ่งมีประโยชน์ในด้านการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก

ประยุกต์ใช้ในงานทะเบียนของสถานศึกษา

1. งานรับมอบตัว ทำหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานที่นักเรียนนำมารายงานตัว จากนั้นก็จัดเก็บประวัติภูมิหลังนักศึกษา เช่น ภูมิลำเนา บิดามารดา ประวัติการศึกษา ทุนการศึกษาไว้ในแฟ้มเอกสารข้อมูลประวัตินักศึกษา
2. งานทะเบียนเรียนรายวิชา ทำหน้าที่จัดรายวิชาที่ต้องเรียนให้กับนักศึกษา ในแต่ละภาคเรียนทุกชั้นปี ตามแผนการเรียนของแต่ละแผนก แล้วจัดเก็บไว้ในแฟ้มข้อมูลผลการเรียน
3. งานประมวลผลการเรียน ทำหน้าที่นำผลการเรียนจากอาจารย์ผู้สอนมาประมวลในแต่ละภาคเรียน จากนั้นก็จัดเก็บไว้ในแฟ้มเอกสารข้อมูลผลการเรียน และแจ้งผลการเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ
4. งานตรวจสอบผู้จบการศึกษา ทำหน้าที่ตรวจสอบรายวิชาและผลการเรียนที่นักศึกษาเรียนตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบหลักสูตรจากแฟ้มเอกสาร ข้อมูลผลการเรียน ว่าผ่านเกณฑ์การจบหรือไม่
5. งานส่งนักศึกษาฝึกงาน ทำหน้าที่ทำข้อมูลจากสถานที่ฝึกงาน ในแต่ละแห่งว่าสามารถรองรับจำนวน นักศึกษาที่จะฝึกงานในรายวิชาต่างๆ ได้เป็นจำนวนเท่าใด จากนั้นก็จัดนักศึกษาออกฝึกงานตามรายวิชา ให้สอดคล้องกับจำนวนที่สถานประกอบการต้องการ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การประยุกต์ใช้งานทะเบียนของสถานศึกษา คือ การนำคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในหน่วยงานต่าง ๆ เกือบทุกวงการทั้งภาครัฐและเอกชนไม่ว่าจะอยู่ในรูปของบุคคลหรือองค์กรใด ๆ ก็ตาม ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในหน่วยงานด้านการศึกษาที่มีความตื่นตัวและเปิดทำการเรียนการสอนในหลักสูตรดังกล่าวทั้งในระดับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา และเป็นสาขาวิชาที่นักศึกษาให้ความสนใจกันมาก เนื่องจากยังมีตลาดแรงงานรองรับมากนั่นเอง

การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ

ในการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคตเพื่อให้มีประสิทธิภาพ เราจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องสารสนเทศให้ท่องแท้ ปัจจุบันพัฒนาการและการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในองค์กร ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ซึ่งก่อให้เกิดความท้าทายแก่ผู้บริหารในอนาคตให้นำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ธุรกิจ โดยผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจ และวิสัยทัศน์ต่อแนวโน้มของเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถตัดสินใจนำเทคโนโลยีมาใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ ในปัจจุบันการจะจัดหาระบบงานไอทีของหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานใน กำกับรัฐบาลต่าง ๆ

มาใช้จะต้องผ่านการวางแผนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งได้มีการพัฒนาไปมากจากเดิมที่แต่ละหน่วยงานย่อยมีการสร้างแผนงานไอทีของตนเอง มาเป็นการวางแผนแม่บทด้านไอทีขององค์กร โดยรวมหรือการแผนยุทธศาสตร์ด้านไอทีล่วงหน้าเพื่อความเข้มแข็งขององค์กร มีการสร้างแผนงานที่คำนึงถึงความต้องการของหน่วยงานของตน โดยสอดคล้องกับนโยบายและแผนหลักของรัฐบาลหรือวาระแห่งชาติ การนำไอทีมาใช้งานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเป็นเรื่องที่ถูกพูดถึงและเป็นเรื่องที่ได้รับการจับตามองจากผู้บริหารหน่วยเหนืออยู่ตลอดเวลาสาเหตุหนึ่งคือการลงทุนด้านนี้มักมีขนาดใหญ่ และมักพบว่าหลายโครงการมีอุปสรรคไม่สามารถดำเนินการได้ตามที่ได้วางแผนไว้ หรือบางโครงการไม่สามารถส่งมอบงานได้ในระยะเวลาที่กำหนด การจัดการและบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ดีต้องคำนึงถึงและหลีกเลี่ยงปัญหาเหล่านี้ และทำให้สารสนเทศเป็นส่วนประกอบหลักหรือส่วนเสริมให้องค์กรที่ประสิทธิผลสูง อันนำไปสู่ความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วม (Stake Holder) แก่การบริหารและจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะกล่าวในบทความนี้มีอยู่ 3 เรื่อง คือ การวิเคราะห์ความคุ้มค่าและความเป็นไปได้ของระบบการออกแบบกระบวนการทำงานใหม่และการวางแผนระบบงานเพื่ออนาคตการวิเคราะห์ความคุ้มค่าและความเป็นไปได้ของระบบลำดับแรก ๆ ของกระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการประมวลผลหรือการนำมาใช้ในการทำงานโดยตรงนั้น เริ่มจากการวิเคราะห์ระบบงาน ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนสำคัญคือการศึกษาคู่มือค่าและความเป็นไปได้ของการจัดทำระบบ มีข้อสังเกตว่าแม้โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศหลายโครงการเริ่มต้นด้วยการมีประโยชน์และเป็นที่ต้องการของหน่วยงาน แต่มักขาดการวิเคราะห์ในเชิงของมูลค่าของการลงทุน ไม่ว่าจะเป็นในระยะสั้นหรือระยะยาว

การจัดทำโครงการควรมีส่วนการวิเคราะห์ความคุ้มค่าที่ต้องแสดงให้เห็นว่าได้รับประโยชน์ด้านใดด้านหนึ่งอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมมีข้อมูล ข้อเท็จจริง และสถิติต่าง ๆ ในการเปรียบเทียบอันได้แก่ การคำนวณผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นและระยะเวลาการคืนทุนการคำนวณทั้งสองนี้จะต้องทราบการลงทุนและผลตอบแทนการวิเคราะห์การลงทุนได้แก่ค่าใช้จ่ายในการจัดหาระบบค่าใช้จ่ายในการเตรียมการ การปรับระบบงานและข้อมูลเก่าค่าใช้จ่ายการดำเนินการรวมถึงค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรและสาธารณูปโภค การปรับปรุงระบบงานให้ทันสมัย เป็นต้น โดยเฉพาะในการปรับปรุงระบบงานให้ทันสมัยนั้นในบางองค์กรที่มีแนวโน้มว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (อันเนื่องมาจากการแข่งขันหรือสาเหตุอื่นใดก็ตาม) ผู้บริหารระบบสารสนเทศจะต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการปรับเปลี่ยนระบบซอฟต์แวร์ให้รองรับกับความต้องการหรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยทำการเจรจาไว้ล่วงหน้าและระบุไว้ในเงื่อนไขการทำงานให้ครอบคลุมถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น

ความคุ้มค่าควรสามารถคำนวณมูลค่าอันเกิดจากระบบสารสนเทศโดยตรง เช่น การลดต้นทุนการทำงาน การลดเวลาในการทำงาน ทั้งในการให้บริการและการบริหาร การลดความซ้ำซ้อนและการเพิ่มความถูกต้องของข้อมูลหรือการอธิบายได้อย่างชัดเจน เช่น การสร้างบริการและนวัตกรรมใหม่ การสร้างความมั่นคงให้กับระบบงาน รวมทั้งการสร้างประโยชน์โดยอ้อม ได้แก่ การสร้างภาพลักษณ์

ที่ดีของหน่วยงาน เป็นต้น การคำนวณนั้นต้องแสดงให้เห็นถึงค่าใช้จ่ายที่ประหยัดได้ถ้ามีนาระบบสารสนเทศมาใช้งาน เทียบกับการลงทุนตลอดโครงการได้แก่ค่าใช้จ่ายด้านระบบทั้งฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ การเตรียมการ การปรับระบบการดำเนินงานการบำรุงรักษา ส่วนการคำนวณระยะเวลาในการคืนทุนควรจะอยู่ในช่วงเวลาที่คาดว่าจะระบบยังสามารถทำงานได้อยู่ ในปัจจุบันนี้ระยะเวลาคืนทุนไม่ควรเกิน 3 ถึง 5 ปี ส่วนการลดเวลาในการให้บริการและบริหารนั้นในการออกแบบระบบไอทีที่ทันสมัยอาจกล่าวได้ว่าถ้ามีข้อมูลในระบบแล้วต้องสามารถได้ผลลัพธ์แบบเรียลไทม์มากกว่าจะเป็นการสร้างระบบไอทีลูกผสมที่ยังต้องมีคนเป็นตัวกลางของระบบในการเดินเอกสารผ่านการอนุมัติและตรวจสอบเป็นวันหรือหลายวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้ก็แข่งขันกันอย่างมากในเรื่องของเวลาในการผลิต การบริการหรือสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ ที่เรียกว่า Economic of Speed ผู้ใช้งานระบบไม่ควรต้องทำงานหรือป้อนข้อมูลซ้ำซ้อนถ้ามีข้อมูลเก่าอยู่แล้ว และได้ผลลัพธ์การให้บริการหรือการได้ข้อมูลการบริหารที่ถูกต้องเสมอ ข้อมูลของฝ่ายหรือแผนกต่าง ๆ ควรได้รับการแบ่งกันใช้และเป็นข้อมูลที่มีความถูกต้องสูง ไม่ควรมีคำถามว่าจะเชื่อข้อมูลของหน่วยงานใด สิ่งเหล่านี้ถ้าปรากฏอยู่ในระบบงานไอทีใดก็ยิ่งแสดงว่าระบบงานนั้นยังต้องได้รับการปรับปรุงอยู่อีกมาก ประโยชน์อีกอย่างหนึ่งของโครงการด้านไอที คือ การสร้างความมั่นคง ให้ระบบงานเนื่องจากเป็นระบบอัตโนมัติจึงลดปัญหาด้านการบริหารผู้ปฏิบัติงานหรือการบริหารทักษะในการทำงาน แต่ในอีกมุมหนึ่งจะต้องมีการพิจารณาปรับปรุงซอฟต์แวร์ให้สอดคล้องกับวิธีการทำงานของธุรกิจที่เปลี่ยนไปด้วยการวิเคราะห์ระบบจะต้องแสดงให้เห็นว่าสามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความต้องการที่ไปได้อย่างไร จะต้องผูกขาดกับเทคโนโลยีหรือบริษัทผู้ให้บริการรายใดรายหนึ่งหรือไม่

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารและจัดการกับเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเรื่องใหม่และเป็นความจำเป็นในการบริหารและจัดการในองค์กรทุกระดับ ในองค์กรที่มีขนาดใหญ่จะพบปัญหาที่ผู้บริหารลังเลใจในการลงทุนหรือการตัดสินใจจัดหาระบบ นอกเหนือจากที่ระบบเหล่านี้มักมีการลงทุนที่สูงแล้ว ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบกับการตัดสินใจจะไม่เพียงพอ การวางแผนกลยุทธ์หรือแผนแม่บทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีส่วนในการช่วยลดปัญหาและสร้างภาพรวมของระบบสารสนเทศขององค์กรขึ้นมา แต่การจะตัดสินใจในการดำเนินโครงการ ก็น่าจะได้รับการวิเคราะห์ในเรื่องของความคุ้มค่าและความเป็นไปได้และโครงการสารสนเทศถ้าสร้างขึ้นมาโดยมีการจัดทำกรออกแบบกระบวนการทำงานใหม่ จะเป็นการสร้างประโยชน์ให้หน่วยงานสามารถนำระบบสารสนเทศไปใช้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด และประการสุดท้ายการวางแผนกลยุทธ์สารสนเทศธุรกิจเป็นการบวการที่เสนอแนะให้ดำเนินการลักษณะรุกที่นำโดยผู้บริหารระดับสูงขององค์กรเพื่อการสร้างแผนกลยุทธ์ที่นำไปสู่การเป็นผู้นำของธุรกิจ (วัชร, ฉัตรวิริยะ, ออนไลน์)

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สามารถนำมาสังเคราะห์ตัวแปรตาม เพื่อศึกษาสภาพการบริหาร

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในระดับประถมศึกษา
ในอำเภอพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ได้ดังนี้

**ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์ตัวแปรสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานในโรงเรียน
ระดับประถมศึกษาในอำเภอพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2**

รายการ	ฉัตรนภา ศิริคำใส (2556)	วันเพ็ญ บัวชื่น (2555)	หัสพล รัตนพล (2554)	พรพัสสน์ พรพุทธิชัย (2554)	ฉนวน อุทโท (2553)	อนุชา สีหาวัฒน์ (2553)	ผู้วิจัย
ด้านการบริหารงานวิชาการ		✓		✓	✓	✓	✓
ด้านการบริหารงานงบประมาณ		✓			✓	✓	✓
ด้านการบริหารงานบุคคล		✓		✓		✓	✓
ด้านการบริหารงานทั่วไป		✓		✓		✓	✓
ด้านแผนและงบประมาณ				✓			
ด้านการบริหารสถานศึกษา	✓		✓				
ด้านการจัดการภายในสถานศึกษา	✓		✓				
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	✓		✓				
ด้านการเรียนการสอน	✓		✓				
ด้านกระบวนการเรียนรู้	✓		✓				
ด้านความร่วมมือภาคีรัฐ เอกชน และชุมชน	✓		✓				

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการ
บริหารงานในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงาน
งบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป และแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการ
ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียน ได้แก่ การบริหารการศึกษา ความหมายของเทคโนโลยี
สารสนเทศและการสื่อสาร เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
กับการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของ
ฉัตรนภา ศิริคำใส (2556) วันเพ็ญ บัวชื่น (2555) หัสพล รัตนพล (2554) พรพัสสน์ พรพุทธิชัย
(2554) อนุชา สีหาวัฒน์ (2553) และฉนวน อุทโท (2553) ที่ได้จากการสังเคราะห์ตัวแปร สามารถ
นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการ

บริหารงานในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในระดับประถมศึกษาในอำเภอพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ดังนี้

ขอบข่ายการใช้สารสนเทศในการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากสภาพการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมโลก ที่มุ่งเน้นการพัฒนาประเทศไปสู่เศรษฐกิจและสังคมฐานความรู้ โดยอาศัยช่องทางในการผลิต การจัดเก็บ การแพร่กระจาย และการเข้าถึง “ความรู้” เป็นปัจจัยหลักของการพัฒนา รวมทั้งแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศ ที่มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษา จนถึงการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษาต่าง ๆ ได้มีบทบาทในการใช้งานและการบริหารจัดการในสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ซึ่งขอบข่ายการใช้สารสนเทศในการบริหารงานในสถานศึกษาสามารถแบ่งออกเป็นข่ายงานได้ดังนี้

ด้านการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูซึ่งอาจเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น ๆ ดังนั้นผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาจึงมีบทบาทที่สำคัญในการสร้างผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้บริหารจึงต้องให้ความสำคัญแก่งานวิชาการ และเข้าใจขอบเขตของงานวิชาการ โดยเฉพาะการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการภารกิจของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องโดยทั่วไปงานวิชาการจะประกอบด้วย การศึกษาปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาและการนำหลักสูตรไปใช้การจัดเตรียม การเรียนการสอน การจัดวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การส่งเสริม การสอน การวัดและประเมินผล การดำเนินงานเกี่ยวกับห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ การนิเทศติดตามผล การวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงานทางด้านวิชาการรวมถึงการประชุมทางวิชาการ (วันเพ็ญ บัวชื่น, 2555 : 5) ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยเฉพาะในเรื่องของการบริหารหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ การที่สถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้นั้นผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำด้านความรู้ และหลักสูตรให้เพียงพอ เหมาะสมโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้หลายท่าน ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร ถ้ามองในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว

หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมิน ผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา การบริหารงาน วิชาการ ได้แก่ งานการควบคุมดูแลหลักสูตร การสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่ งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพ และประสิทธิภาพของสถานศึกษา

Sergiovanni and others (2009) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการจะเกี่ยวข้องกับการตั้งปรัชญาทางการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์จัดทำ โครงการศึกษาต่าง ๆ การประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร การสร้างบรรยากาศในสถานศึกษา และการจัดหาหลักสูตรการเรียนการสอน ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จในการเรียนตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

สถานศึกษาทุกระดับทุกประเภท มีภารกิจหลักที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวังไว้ตามระดับและประเภทของการศึกษานั้น คุณภาพที่คาดหวัง หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ทักษะ ความสามารถ สุขภาพกายและจิต และคุณลักษณะในด้านบุคลิกภาพ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งคาดหวังโดยกรมกำหนดไว้ในหลักสูตร คาดหวังโดยชุมชนและสังคม คาดหวังโดยสถานศึกษาและคาดหวังโดยตัวผู้เรียน การที่สถานศึกษาหรือโรงเรียนจะบรรลุภารกิจหลักที่สำคัญตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นได้นั้น ผู้บริหาร คณะครู หรือบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกท่านมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ในเรื่องของขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 28 - 29) ได้กำหนดหลักการแนวคิดและขอบข่ายการบริหารงานวิชาการตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พุทธศักราช 2550 ดังนี้

1. หลักการและแนวคิดการบริหารงานวิชาการ

1.1 ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม

1.2 มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

1.3 มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้

1.4 มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานโดยจัดให้มีดัชนีวัดคุณภาพ การจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการศึกษาได้ทุกชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่ และระดับสถานศึกษา

1.5 มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. ขอบข่ายและภารกิจงาน ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พุทธศักราช 2550

2.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

2.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ

2.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

2.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

2.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2.6 การวัด ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

2.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

2.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

2.9 การนิเทศการศึกษา

2.10 การแนะแนว

2.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

2.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

2.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

2.14 การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการและบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

2.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนที่ใช้ในสถานศึกษา

2.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการมีขอบข่ายกว้างขวาง ในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ขอบข่ายงานวิชาการประกอบด้วยงานต่อไปนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอนมีรายละเอียดของงานดังนี้

1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดปฏิทิน การศึกษา ความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่การจัดตั้งขั้นตอนและเวลาในการทำงาน

1.2 โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร

1.3 บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอน ในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้าและยึดโครงการสอนเป็นหลัก

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

2.1 การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียน ในแต่ละรายวิชา

2.2 การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในห้องเรียน

2.3 การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษา และความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

2.4 การจัดแบบเรียน โดยปกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจะใช้แบบเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด นอกจากนั้นครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบหรือจากเอกสารที่ครูเตรียมเอง

2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิทยาการ เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการความก้าวหน้าของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น

2.6 การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงานเป็นการให้นักเรียนนักศึกษา รู้จักนำเอา ทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชาและอาชีพนั้น เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริง

3. การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการส่งเสริมการจัดหลักสูตร และโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ คือ

3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษานักเรียน นักศึกษา เน้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

3.2 การจัดห้องสมุด เป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการให้นักเรียนได้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติม

3.3 การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุง แก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

3.4 การวัดและประเมินผล เป็นกระบวนการเพื่อให้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบ และวิเคราะห์ผลการเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นส่วนใหญ่ของประเทศ ได้กำหนดขอบเขตภาระงานวิชาการที่กระจายอำนาจให้โรงเรียนไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของเขตพื้นที่ วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์สารสนเทศของโรงเรียนและชุมชน และจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
2. การวางแผนด้านวิชาการ ประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูล กำกับ ดูแล นิเทศ เกี่ยวกับงานวิชาการ เช่น การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล เป็นต้น
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ประกอบด้วย การจัดทำแผนการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดและห้องปฏิบัติการอื่น ๆ ให้เอื้อต่อการเรียน ส่งเสริมการวิจัยและการพัฒนาการสอน ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ประกอบด้วย การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การร่วมกับเครือข่ายจัดทำหลักสูตร การนิเทศติดตามประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย การจัดเนื้อหา กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน การฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง การจัดการสอนโดยผสมสาระต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถจัดสภาพบรรยากาศและสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่
6. การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ได้แก่ การกำหนดระเบียบการวัดและประเมินผล การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา การวัดผล ประเมินผล การเทียบโอนประสบการณ์ การพัฒนาเครื่องมือการวัดผล การจัดระบบสารสนเทศ เป็นต้น
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ได้แก่ การกำหนดนโยบายและแนวทางการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียน การพัฒนาครู การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัยและการรวบรวมเผยแพร่ผลงานวิจัย
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ การจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การจัดระบบแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียน การส่งเสริมให้ครู นักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา ได้แก่ การสร้างความเข้าใจกับครูเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศ การจัดนิเทศภายใน จัดระบบการนิเทศให้เชื่อมโยงกับเขตพื้นที่การศึกษา
10. การแนะแนว ได้แก่ การกำหนดนโยบายด้านการแนะแนว การจัดระบบงานและโครงสร้างองค์การการแนะแนว การสร้างความตระหนักให้ครู การพัฒนาครูด้านแนะแนว การคัดเลือกแต่งตั้งครูแนะแนว การดูแล กำกับ นิเทศ ติดตาม การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครูกับผู้ปกครอง ชุมชน เชื่อมโยงระบบแนะแนวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ได้แก่ การกำหนด มาตรฐานการศึกษา การจัดระบบสารสนเทศ การจัดทำแผนสถานศึกษา การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และการจัดทำ รายงานคุณภาพการศึกษา

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ได้แก่ การจัดกระบวนการเรียนรู้ ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชนและอื่น ๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชน มีการ แสวงหาความรู้ พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ได้แก่ การระดมทรัพยากรทางการศึกษาทั้งวิทยาการภายนอก ภูมิปัญญาท้องถิ่น เสริมสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ให้บริการด้านวิชาการหรือแลกเปลี่ยนกับแหล่งวิชาการอื่น จัดกิจกรรม ร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรม การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า ผู้ปกครอง

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เช่น การประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม จัดการศึกษา ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับบุคคล ชุมชน เป็นต้น

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เช่น ศึกษาวิเคราะห์ระเบียบด้านวิชาการของสถานศึกษา จัดทำระเบียบด้านวิชาการ นำระเบียบด้าน วิชาการไปสู่การปฏิบัติ ตรวจสอบและประเมินการใช้ระเบียบด้านวิชาการ

16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา เช่น การศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียน การจัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ การตรวจพิจารณาคุณภาพ หนังสือเรียน

17. การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้แก่ การกำหนดนโยบาย การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาสื่อเทคโนโลยี การพัฒนาห้องสมุด การนิเทศ กำกับ ติดตาม

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า งานวิชาการของโรงเรียนมีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมกิจกรรม ทั้งหมดที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนและเพื่อให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา บรรลุเป้าหมายและสอดคล้องกับภาระงานวิชาการที่กระจายอำนาจให้โรงเรียน ขอบข่ายงานวิชาการ ที่สำคัญควรมีดังนี้ การวางแผนด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาระบบการ เรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การพัฒนาและใช้สื่อและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการนิเทศการศึกษา

สารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการ

สารสนเทศทางด้านวิชาการเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยในการบริหารจัดการให้ประสบความสำเร็จ เนื่องจากสารสนเทศจะเป็นตัวกำหนดนโยบาย การวางแผน หรือทำให้มองเห็นปัญหาต่าง ๆ ได้ เพราะจะทำให้การจัดการศึกษานั้นบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา และในการจัดทำสารสนเทศทางด้านวิชาการก็ต้องอาศัยข้อมูลที่ครอบคลุมตามขอบข่ายงานซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดข้อมูลสถานศึกษาด้านงานวิชาการไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและ

สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

โดยมีผู้ให้ความสำคัญของสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการไว้หลายท่านด้วยกัน ดังนี้ ยุทธนา วงศ์ใหญ่ (2555 : 31) ได้กล่าวว่า สารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการเป็นการนำข้อมูลหรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในสถานศึกษา เช่น ผู้เรียน บุคลากรในสถานศึกษาที่ได้รับการประมวลผลแล้วด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารในการดำเนินงาน สามารถวางแผนการดำเนินงานเรื่องต่าง ๆ ได้ตามวัตถุประสงค์ละเป้าหมาย

ส่วน วัฒนา โรจน์เจริญชัย (2553 : 25) ได้กล่าวว่า สารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับระดับความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายงาน เช่น งานด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร งานด้านการจัดการเรียนการสอน งานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน งานด้านนิเทศภายในสถานศึกษา และงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา โดยความสำเร็จในการบริหารงานนั้นต้องกำหนดทุกนโยบายและจะต้องสนองตอบเป้าหมายอันเป็นหนึ่งเดียวของโรงเรียนตลอดทั้งต้องผ่านการวางแผนที่มีประสิทธิภาพ จนมีผลงานเป็นที่ประจักษ์

และยังสอดคล้องกับ นงค์ แข็งแรง (2550 : 45 - 46) กล่าวว่า สารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนจะครอบคลุมในเรื่อง ต่างๆ คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศ การศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริม ความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัด การศึกษา ดังนั้นประสิทธิผลของงานวิชาการ จึงวัดได้จากลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. สถานศึกษาสามารถบริหารงานวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และ สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น

2. การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาตนเอง และ การประเมินจากหน่วยงานภายนอก

3. สถานศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดป้จจัย เกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่นโดยยึดผู้เรียน เป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

4. สถานศึกษาประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง ดังนั้นการบริหารงาน ในยุคโลกาภิวัตน์มีการแข่งขันกันสูง ดังนั้น เพื่อให้การบริหารขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมี ประสิทธิภาพ ผู้บริหารยุคใหม่ทุกระบบจึงนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ เช่น ผู้บริหารระดับสูง ในองค์กร จะนำสารสนเทศที่แสดงภาพรวมของการดำเนินงาน มาใช้เพื่อประกอบการแก้ปัญหา และ ตัดสินใจกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์กร ผู้บริหารระดับกลาง จะนำสารสนเทศที่ประมวลผลงาน ประจำปี มาใช้จัดทำแผนงบประมาณ และกำหนดแผนการดำเนินงานของหน่วยงานผู้บริหารระดับต้น จะใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการควบคุมปฏิบัติงาน

จากขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการที่ได้กล่าวมา จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการ นั้นมีขอบข่ายงานที่กว้างขวาง ครอบคลุมงานเกือบทั้งหมดในสถานศึกษา ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนและ รวบรวมในส่วนที่เห็นว่าเป็นเรื่องเดียวกันเข้าด้วยกันและเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดเป็นขอบข่ายการบริหารงานวิชาการประกอบไปด้วย กิจกรรมหลักดังนี้ คือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการศึกษา การนิเทศภายในสถานศึกษา และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยสามารถจัดระบบ สารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการ ได้ดังนี้คือ 1) ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน 2) ด้านการ วัดผลและประเมินผลการเรียน 3) ด้านการพัฒนากิจกรรมแนะแนว 4) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียน 5) เป็นการจักระบบสารสนเทศเกี่ยวกับรูปแบบวิธีการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมให้ครูสามารถศึกษาและทำวันใจในชั้นเรียนได้

ด้านการบริหารงานงบประมาณ

การบริหารงบประมาณทางการเงิน นับเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญ โดยควรอาศัยเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ช่วยกันปฏิบัติการกิจโดยไม่ขัดต่อเงื่อนไข หลักเกณฑ์ที่กำหนด และต้องดำเนินการไปตามขั้นตอน ภายในช่วงเวลาของปีงบประมาณ และสอดคล้องตามระเบียบในการใช้จ่ายตามหมวดนั้น ๆ โดยระบบการจัดทำงบประมาณปัจจุบันเป็นระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Budgeting) ซึ่งเป็นนโยบายระดับชาติ ซึ่งประกอบด้วย

1. การวางแผนงบประมาณ การวางแผนงบประมาณเป็นการจัดสรรงบประมาณให้แก่กิจกรรมต่าง ๆ ให้ครอบคลุมและครบถ้วน กำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมในการจัดสรรงบประมาณ มีรายละเอียดค่าของงบประมาณที่เป็นเหตุผล มีการจัดลำดับความสำคัญ มีการจัดสรรไปที่หน่วยปฏิบัติการอย่างเหมาะสม ให้สอดคล้องกับบัญชีของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำเอาระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการงบประมาณเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล การจัดทำแผนงบประมาณมีระบบหัวใจสำคัญ คือ ระบบสารสนเทศของโรงเรียน คือ 1) ข้อมูลนักเรียน จำนวนนักเรียน จำนวนห้องเรียน จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียน จำนวนนักเรียนซ้ำชั้น จำนวนนักเรียนลาออก จำนวนนักเรียนยากจน จำนวนนักเรียนพิการ 2) ข้อมูลครูและบุคลากรอื่น จำนวนครูและวุฒิการศึกษา จำนวนบุคลากร 3) ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 4) ข้อมูลโรงเรียน อาคารสถานที่ อุปกรณ์การเรียน 5) ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน

2. การคำนวณต้นทุนกิจกรรม ต้นทุนเป็นรายจ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการได้มาซึ่งสินค้าและบริการ การจัดงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะคำนวณค่าใช้จ่ายจากกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลผลิต โดยกำหนดสิ่งต่อไปนี้ให้ชัดเจน คือ ผลผลิต กิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลผลิตและต้นทุนจากการใช้ทรัพยากร แต่ละกิจกรรม การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะต้องมีระบบบัญชีทุนจากการใช้ทรัพยากรแต่ละกิจกรรม

3. การจักระบบการจัดซื้อจัดจ้าง กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดความประหยัดเวลาในการใช้จ่ายงบประมาณ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเกิดความโปร่งใส ยุติธรรม และตรวจสอบได้ จะเป็นการลดความสูญเสียของงบประมาณ ดังนั้นการนำเอาระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการจึงเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารระบบจัดซื้อจัดจ้างได้เป็นอย่างดี

4. การบริหารการเงิน และควบคุมงบประมาณ การบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณเป็นการประกันว่าโรงเรียนจะไม่นำเงินของโรงเรียนไปใช้จ่ายโดยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ เป็นการจักระบบการบริหารงานการเงินให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 4.1 การบริหารการเงินโดยผู้บริหารต้องให้ความสำคัญโดยการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีความคิดสร้างสรรค์ที่จะเสนอแผนงาน หรือโครงการที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย

ของทางโรงเรียน โรงเรียนต้องวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนขององค์กร และตั้งงบประมาณเพื่อสร้างสรรค์จุดแข็ง จุดอ่อน การสร้างศักยภาพของโรงเรียนให้เป็นที่เชื่อถือ และศรัทธาจากชุมชน ผู้ปกครอง โดยสนับสนุนด้านการเงินเพื่อส่งเสริมคุณภาพของโรงเรียนและการพัฒนา

4.2 ระบบบัญชี ระบบบัญชีต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับงบประมาณโดยจัดทำบัญชีเกณฑ์พึงรับ พึงจ่าย เป็นการบันทึกข้อมูลรายรับรายจ่ายของหน่วยงานที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง รวมทั้งการปรับปรุงการใช้จ่าย รายจ่ายค้างชำระไว้วงหน้า

4.3 การควบคุมงบประมาณเป็นกลไกที่จำเป็นสำหรับการประกันว่าความคล่องตัวของงบประมาณที่ได้รับจากส่วนกลางจะนำไปสู่การกระจายงบประมาณที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5. การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ โดยการรายงานผลทางการเงินเพื่อเป็นการแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินการในรอบปีที่ผ่านมาให้กับบุคคลภายนอกได้รับทราบ โดยการอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ

6. การบริหารสินทรัพย์ ได้แก่ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ ซึ่งเป็นปัจจัยในการดำเนินงานจะต้องใช้สินทรัพย์อย่างคุ้มค่า มิฉะนั้นต้นทุนการดำเนินงานจะสูงหากการใช้ไม่มีประสิทธิภาพ การบริหารสินทรัพย์ที่ไม่มีประสิทธิภาพได้แก่ การไม่บำรุงรักษาสินทรัพย์ สินทรัพย์เกิดการสูญหาย ขาดจากอุบัติเหตุ มีการซื้อสินทรัพย์ใหม่โดยที่สินทรัพย์เดิมยังใช้งานได้ ขาดความชัดเจนของกฎระเบียบในการจำหน่ายสินทรัพย์เดิมที่ไม่ก่อให้เกิดผลผลิต และขาดการบริหารสินทรัพย์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ เกิดความจะเป็น หรือเกิดค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเพิ่มขึ้นเป็นการดำเนินงานตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาในการใช้จ่ายอย่างถูกต้อง

7. การตรวจสอบภายใน โดยประกอบไปด้วยการตรวจสอบทางการเงิน การตรวจสอบการดำเนินงาน

ซึ่งได้มีนักวิชาการได้สรุปขอบข่ายของการบริหารงานงบประมาณ ไว้ดังนี้

วาสนา สายทอง (2552 : 38 - 39) ได้สรุปขอบข่ายของการบริหารงานงบประมาณว่าแบ่งเป็น 3 งาน ดังนี้

1. งานบริหารงบประมาณและการเงิน ได้แก่ จัดตั้งงบประมาณหรือจัดทำแผนการจ่ายเงิน พิจารณานำเสนอเพื่อขออนุมัติแผนการใช้จ่ายเงินต่อคณะกรรมการสถานศึกษา บริหารงบประมาณให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ติดตามรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงิน ตรวจสอบภายใน เก็บรักษาเงิน การเลือกประเภทการฝากเงิน การเบิกจ่ายเงินประเภทต่าง ๆ บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญา การลาศึกษาและเบี้ยปรับที่เกิดจากผิดสัญญาซื้อทรัพย์สิน หรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณ สถานศึกษาสามารถจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ ได้ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

2. งานพัสดุครุภัณฑ์ ได้แก่ เปลี่ยนแปลงแก้ไขรายการครุภัณฑ์ กำหนดคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ จัดซื้อจัดจ้างตามแผนการใช้จ่ายเงิน มีอำนาจในการสั่งซื้อสั่งจ้างเพิ่มขึ้น แต่งตั้งกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง แต่งตั้งกรรมการควบคุมการก่อสร้าง แต่งตั้งกรรมการตรวจการจ้าง แต่งตั้งกรรมการรับพัสดุ สั่งจำหน่ายพัสดุครุภัณฑ์ สั่งทำลายเอกสารที่ไม่เกี่ยวกับการเงิน การเบิกจ่ายวัสดุครุภัณฑ์ และอุปกรณ์การศึกษา จัดทำทะเบียนควบคุมพัสดุครุภัณฑ์

3. งานด้านอื่น ๆ ได้แก่ ระดมทรัพยากรจากองค์กรและสถาบันต่าง ๆ ในชุมชนและสังคมเพื่อใช้ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดำเนินการด้านกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาและรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินทางราชการ

กนกพร ชัยทิมประทุม (2553 : 9) ได้สรุปประสิทธิผลการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง ผลการดำเนินงานด้านงบประมาณที่สามารถดำเนินกิจการจนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการบริหารงาน โดยพิจารณาองค์ประกอบตามมาตรฐานการเงิน 7 ด้าน ได้แก่ การวางแผนงบประมาณ การคำนวณต้นทุนของกิจกรรม การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารงบประมาณงานทางการเงินและควบคุมงบประมาณ การรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินการบริหารสินทรัพย์ และการตรวจสอบภายใน

สุภารัตน์ อัครพันธ์ (2553 : 8) กล่าวว่าประสิทธิผลการบริหารงบประมาณ หมายถึง ผลสำเร็จในการบริหารเชิงปริมาณและคุณภาพ ให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของหน่วยงาน

นงค์ แข็งแรง (2550 : 45 - 46) กล่าวว่า การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา มุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อผลประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน ซึ่งจะครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ คือ การจัดทำและเสนอของบประมาณ การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา การวิเคราะห์ความเหมาะสม การเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ การโอนงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุน เพื่อการศึกษา การจัดการทรัพยากร การระดมทรัพยากร การจัดหารายได้และผลประโยชน์ กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน การกักเงินไว้เบิกเหลือปี การบริหารบัญชี การจัดทำบัญชีการเงิน การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา การจัดหา

พัสดุ การกำหนดแบบรูปรายงานหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ ดังนั้นประสิทธิผลของการบริหารงบประมาณจึงวัดได้จากลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. สถานศึกษาสามารถบริหารงานด้านงบประมาณ มีความเป็นอิสระคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้

2. ได้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ

3. สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารงบประมาณ คือ การนำเอาระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา เพื่อการวางแผนในการปฏิบัติงานตามโครงการ กิจกรรมประมาณการตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาลโดยมุ่งหวังให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รวมถึงมีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน โดยมีขอบข่ายของการบริหารงานงบประมาณคือการจัดทำและเสนองบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง การรายงานผลการดำเนินการ การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล

ด้านการบริการงานบุคคล

เป็นที่ยอมรับกันว่า “คน” เป็นปัจจัยสำคัญในการบริหาร เพราะคนเป็นผู้ที่ใช้ปัจจัยในการบริหารอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นเงิน วัสดุสิ่งของและวิธีการปฏิบัติงาน ดังนั้นหากองค์การหรือหน่วยงานใดสามารถหาคนดี มีความรู้ความสามารถเข้าปฏิบัติงาน และสามารถดึงดูดผู้มีความรู้ ความสามารถให้อยู่ปฏิบัติงานในองค์การหรือหน่วยงานให้นานที่สุดที่จะนานได้ เป็นที่แน่ใจได้ว่าการบริหารงานในองค์การหรือหน่วยงานนั้นจะต้องเจริญก้าวหน้า สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด แต่การที่องค์การหรือหน่วยงานใดจะสามารถหาคนดีมีความรู้ความสามารถเข้าปฏิบัติงานและดึงดูดให้คนดีมีความรู้ความสามารถอยู่ปฏิบัติงานในองค์การ หรือหน่วยงานให้นานที่สุดที่จะนานได้นั้น องค์การหรือหน่วยงานนั้นจำเป็นจะต้องมี “การบริหารบุคคลที่ดี”

ในการที่จะพัฒนาองค์การให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ทรัพยากรบุคคล ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญมากประการหนึ่ง ที่มีส่วนสนับสนุนให้องค์กรเกิดความก้าวหน้า ดังนั้น การจัดการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรบุคคลให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด จึงเป็นเรื่องที่ทุกองค์กรต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งมีงานที่จะต้องควบคุมอยู่หลาย ๆ ส่วน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เช่น งาน ในเรื่องของการตรวจสอบเวลาการทำงานในแต่ละวัน การตรวจสอบสิทธิในการลา จำนวนชั่วโมงทำงาน จำนวนชั่วโมงล่วงเวลา การคำนวณเงินเดือนหรือรายได้อื่น ๆ วิธีการคำนวณ ตลอดจนการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เช่น การนำส่งเงินเดือนให้กับธนาคารเพื่อเข้าบัญชีของบุคลากร หรือการส่งรายงานต่าง ๆ ให้กับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น รายงานด้านภาษีเงินได้ หรือกองทุนประกันสังคม

เป็นต้น นอกจากนี้ สิ่งที่เราขาดไม่ได้ใน งานด้านบุคลากรก็คือ ระบบที่สนับสนุนการพัฒนาบุคลากร การประเมินผลการทำงาน หรืองานทางด้านการสรรหาบุคลากรเป็นต้น

จะเห็นได้ว่าระบบงานที่สลับซับซ้อนต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นวิธีการทำงานที่ยุ่งยาก สำหรับวิธีการทำงานแบบเดิม ๆ ที่อาศัยคนเป็นหลัก ดังนั้นการที่จะลดขั้นตอนเพื่อให้การทำงานสะดวก และรวดเร็วขึ้น อีกทั้งยังได้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำ จึงจำเป็นต้องหาเครื่องมือหรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่มีประสิทธิภาพ เข้ามาช่วยในการทำงาน ซึ่งในปัจจุบันเราคงไม่อาจปฏิเสธเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีการพัฒนาและก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว หลายองค์กรได้นำคอมพิวเตอร์มาช่วยพัฒนาระบบงาน โดยเฉพาะในด้านฐานข้อมูล และการประมวลผลที่รวดเร็ว เรียกว่าระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารทรัพยากรบุคคล (Human Resource Information System: HRIS) แทบจะทุกองค์กรในปัจจุบันจะมีหน่วยงานใหม่เกิดขึ้น ซึ่งจะดูแลและรับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยีเหล่านี้โดยเฉพาะองค์กรใหญ่ ๆ อาจมีหน่วยงานสำหรับพัฒนาระบบของตนเอง ซึ่งจะได้ Application ที่ตรงกับความต้องการมากที่สุดแต่ในขณะเดียวกัน ก็มีระบบสำเร็จรูปที่มีผู้พัฒนาขึ้นมาให้เลือกใช้มากมาย ความสามารถในการทำงานก็แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับผู้พัฒนาระบบ เพราะเขาต้องการให้ระบบของเขานั้นครอบคลุมสำหรับทุกองค์กรเป็นหลัก ดังนั้น การเลือกระบบสำเร็จรูปจึงต้องมีการพิจารณาความเหมาะสมให้ดี ระบบงานย่อยที่ควรจะต้องมีใน HRIS ระบบทะเบียนประวัติพื้นฐานของบุคลากร (Personal Base System) ระบบบันทึกเวลาเข้า-ออกของบุคลากร (Time Attendance System) ระบบการจ่ายค่าจ้าง และเงินเดือน (Payroll System) ระบบการประเมินผลงานและการเลื่อนขั้นตำแหน่ง (Promotion and Evaluation System) ระบบการพัฒนาและฝึกอบรม (Training and Development System) ระบบการจัดสวัสดิการบุคลากร (Welfare System) ระบบการสรรหาและคัดเลือกบุคลากร (Recruitment System) ระบบทะเบียนประวัติพื้นฐานของบุคลากร (Personal Base System) ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากปัจจุบันโลกเราได้ก้าวสู่ยุคแห่งสารสนเทศ ผู้บริหารองค์กรเริ่มตระหนักและให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในองค์กรมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของสารสนเทศทางการตลาด สารสนเทศทางการบัญชี และสารสนเทศทางการบริหารงานบุคลากร เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์กรท่ามกลางสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การดำเนินการใด ๆ ขององค์กร จะต้องมีการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด เพื่อให้องค์กรสามารถปรับตัวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ๆตัวเราซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ปัจจัยหลัก ๆ ได้แก่

ปัจจัยภายนอก

ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านเทคโนโลยีด้านสังคมและวัฒนธรรม ล้วนแล้วแต่มีผลต่อองค์กรเป็นอย่างมาก เช่น การขยายตัวของชุมชน การเปลี่ยนแปลงนโยบายบริหารประเทศของรัฐบาลการปรับเปลี่ยนนโยบายทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการเพิ่มขึ้นของจำนวน

ประชากร รวมถึงการเข้ามาของวัฒนธรรมต่างชาติส่งผลให้คนในสังคมหรือในองค์กรต่าง ๆ ต้องปรับตัวตามความเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะในองค์กรธุรกิจ ดังนั้น หากองค์กรใดมีระบบสารสนเทศที่ถูกต้องแม่นยำครบถ้วนและทันต่อเหตุการณ์ก็จะสามารถตัดสินใจได้รวดเร็วและถูกต้องกว่า

ปัจจัยภายใน

นอกจากจะมีปัจจัยต่าง ๆ จากภายนอกองค์กร ที่เข้ามามีอิทธิพลต่อองค์กรแล้ว ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ภายในองค์กร ที่เราต้องคำนึงถึงด้วย เช่น ปัจจัยด้านบุคลากร (Human Resources) ปัจจัยด้านสารสนเทศ (Information Technology) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ (Management) ปัจจัยด้านบัญชีและการเงิน (Financial/Accounting) ปัจจัยด้านการตลาด (Marketing/Sales) และปัจจัยด้านการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบสารสนเทศขององค์กร เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานโดยเฉพาะในเรื่องของการจัดการทรัพยากรบุคคล ซึ่งองค์กรต้องยอมรับว่า การที่จะดำเนินงานต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีประสิทธิภาพเสียก่อน ดังนั้นระบบสารสนเทศในการบริหารงานด้านบุคลากรจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารไม่ควรจะละเลย และต้องพยายามส่งเสริมให้มีขึ้นในองค์กรของตน

ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารทรัพยากรบุคคล

ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารทรัพยากรบุคคลโดยทั่วไป เป็นกระบวนการที่รวบรวม จัดเก็บ บำรุงรักษา และนำมาปรับแก้ไขอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ระบบสารสนเทศมีความถูกต้องสมบูรณ์ สามารถนำข้อมูลไปใช้งานด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่จากการที่การบริหารงานด้านทรัพยากรบุคคลมีการพัฒนาและปรับตัวให้ทันสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ภารกิจใหม่ที่นักบริหารด้านทรัพยากรบุคคล ควรให้ความสนใจยิ่งขึ้น เช่น การวิจัยและพัฒนาทางด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล เป็นกรหาแนวทางเพื่อเพิ่มผลผลิตให้กับองค์กร ซึ่งก็ถือว่ามีความสำคัญ มากต่อการพัฒนาองค์กร อย่างไรก็ตาม เพื่อให้สารสนเทศทางด้านทรัพยากรบุคคล สามารถนำไปใช้งานจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เราจึงควรคำนึงถึงองค์ประกอบทางด้านบุคลากร (Human Resources) ด้านสารสนเทศ (Information Technology) และด้านการบริหาร (Management) มาประกอบกัน แล้วสร้างเป็นระบบสารสนเทศทรัพยากรบุคคล (Human Resources Information System: HRIS) ข้อมูลบุคลากรเป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญต่อการบริหารงานในองค์กร ดังนั้นในแต่ละองค์กรจึงหันมาให้ความสำคัญกับข้อมูลสารสนเทศทางด้านทรัพยากรบุคคลมากขึ้น เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการบริหาร การวางแผนกำลังคน การพัฒนาและฝึกอบรม ฯลฯ องค์กรจึงหาทางเพื่อปรับปรุงระบบการจัดการแบบใหม่ เข้ามาใช้แทนระบบเดิม ซึ่งเต็มไปด้วยแฟ้มข้อมูล กระดาษ เอกสารต่าง ๆ มากมาย อีกทั้งยังเปลืองพื้นที่ในการจัดเก็บอีกด้วย ดังนั้นเราจึงควรศึกษาและทำความเข้าใจระบบงานก่อนปฏิบัติงานจริง เพราะระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์ นอกจากมีประโยชน์มากในการบริหารงานแล้ว ยังมีโทษมหันต์หากมีผู้แอบนำสารสนเทศไปใช้ในทางไม่ถูกต้อง ซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายตามมา ดังนั้นจึงจำเป็นต้อง

สร้างระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาทรัพยากร บุคคลขึ้น เพื่อผลิตฐานข้อมูลไว้คอยสนับสนุนแก่องค์กร และสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งคือ การพัฒนาคุณภาพ ของบุคลากร ในองค์กร

โปรแกรมสำเร็จรูปด้านการบริหารข้อมูลบุคลากร

ซอฟต์แวร์บริหารงานบุคคลที่มีอยู่ในบ้านเรานั้น มีทั้งที่สร้างขึ้นเองภายในประเทศ โดยบริษัทคนไทย เช่น PisWin, HRII, HR Enterprise เป็นต้น และบางโปรแกรมได้มีการนำเข้ามาจากต่างประเทศ เช่น PeopleSoft Oracle SAP เป็นต้น ทั้งนี้โปรแกรมที่สร้างขึ้นเองโดยคนไทยนั้นจะมีข้อดีตรงที่เป็นระบบที่ตรงกับความต้องการมากกว่า เพราะได้มีการพัฒนาขึ้นภายใต้เงื่อนไขและสภาพแวดล้อม (Condition & Environment) ในประเทศที่ไม่เหมือนกับประเทศอื่น เช่น ในเรื่องของภาษี การให้สวัสดิการ ข้อกำหนดทางกฎหมาย เป็นต้น ส่วนโปรแกรมที่นำเข้าจากต่างประเทศจะเป็นโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการทั่วไปของโลก ซึ่งถ้ามีการนำมาใช้จะต้องนำมาปรับปรุง (Modification) ในบางโมดูล (Module) หรือในบางโมดูลอาจจะใช้ไม่ได้เลย ทำให้ต้องหาโมดูลดังกล่าวจากโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นภายในประเทศ มาประยุกต์ใช้รวมอยู่ด้วยโดยมีองค์ประกอบของระบบสารสนเทศทางการบริหารงานบุคคล ดังนี้

1. ระบบงานวางแผนกำลังคน (Man Power Planning) แสดงให้เห็นถึงความเคลื่อนไหวของอัตรากำลัง อัตราการเข้า - ออกของบุคลากร
2. ระบบงานทะเบียนประวัติ (Central Database) ช่วยในการเก็บข้อมูลด้านประวัติส่วนตัวของบุคลากร ประวัติการทำงาน ซึ่งระบบอื่น ๆ สามารถดึงข้อมูลไปใช้ร่วมกันได้
3. ระบบการตรวจสอบเวลา (Time Attendance) ระบบจะดึงเวลาจากเครื่องรูดบัตรมาเปรียบเทียบกับตารางเวลาทำงานปกติของพนักงาน แล้วรายงานความผิดพลาดที่เกิดขึ้นออกมา เช่น การขาดงาน การมาสาย การลา หรือการทำงานล่วงเวลา เป็นต้น
4. ระบบงานด้านการคำนวณเงินเดือน (Payroll) ช่วยในการบริหารเงินเดือน ค่าตอบแทน และภาษี โดยที่ ระบบจะทำการคำนวณอัตโนมัติ
5. ระบบประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance Evaluation) ช่วยในการกำหนดมาตรฐานในการประเมินผลช่วยในการบันทึก คำนวณผลลัพธ์ และสรุปการประเมินผลของบุคลากรในเรื่องการขึ้นเงินเดือนและการเลื่อนขั้นตำแหน่ง
6. ระบบงานพัฒนาและการอบรมบุคลากร (Training and Development) เป็นระบบที่ช่วยในการวางแผนการพัฒนาบุคลากร
7. ระบบงานสวัสดิการต่าง ๆ (Welfare) ช่วยในการเก็บบันทึกและบริหารงานข้อมูลเกี่ยวกับการจัด สวัสดิการต่าง ๆ เช่น ค่ารักษาพยาบาล การเบิกวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น
8. ระบบการสรรหาบุคลากร (Recruitment) เป็นระบบที่บันทึกข้อมูลการสมัครงาน สามารถสร้าง แบบฟอร์มการทดสอบ แบบฟอร์มสำหรับการสัมภาษณ์งานได้ และเมื่อพนักงานผ่านการคัดเลือกแล้วก็สามารถโอนข้อมูลเข้าสู่ระบบรวมได้โดยอัตโนมัติ

ซึ่งได้นักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ สรุปร่วมกับขอบข่ายของการบริหารงานบุคคลไว้ดังนี้
 วนาสา สายทอง (2552 : 40 - 41) ได้สรุปขอบข่ายของการบริหารงานบุคคลไว้ดังนี้

1. การพัฒนาและจัดทำโครงสร้างองค์การการจัดลำดับบังคับบัญชาและตำแหน่งในโรงเรียนให้เหมาะสม เพื่อปฏิบัติหน้าที่บริหารงานบุคลากรรวมทั้งการวางนโยบาย และการออกระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับตัวบุคคลเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียน
2. มีการจำแนกตำแหน่งที่ยึดหยุ่นตามลำดับบังคับบัญชา และเป็นระบบมีกำหนดแผนอัตรากำลัง
3. มีการจัดทำแผนบรรจุแต่งตั้ง การแสวงหาคนเข้ามาทำงาน มีการกำหนดคุณสมบัติและหน้าที่ซึ่งควรมอบให้แก่ผู้ปฏิบัติที่มารับตำแหน่ง
4. มีการกำหนดระบบการคัดเลือก การคัดเลือกและการสอบคัดเลือกที่ชัดเจนน่าเชื่อถือ และจูงใจผู้มีคุณสมบัติเหมาะสมที่สุดเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งและบรรจุตำแหน่งที่เขามีความเหมาะสมมากที่สุด
5. การบรรจุแต่งตั้ง การปฐมนิเทศครูใหม่หรือรับย้ายมาใหม่และการทดลองปฏิบัติงานของครู การวางโครงการของงานต่าง ๆ ให้บุคลากรปฏิบัติตามแผนที่ได้วางไว้มีโปรแกรมการฝึกอบรมระหว่างประจำการอย่างกว้างขวางโดยมุ่งพัฒนาทักษะของบุคลากร ยกระดับขวัญและกำลังใจรวมไปถึงการเตรียมบุคลากรเพื่อตำแหน่งที่สูงขึ้น
6. การทำและรวบรวมทะเบียนประวัติตลอดจนผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ มีแผนการประเมินประสิทธิภาพของบุคลากรที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและสามารถจำแนกศักยภาพของบุคลากรได้
7. การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งหรือการให้สิ่งตอบแทนความดีความชอบอย่างอื่น มีแผนการเลื่อนตำแหน่งโดยยึดหลักคุณธรรมซึ่งเป็นการวางระบบความก้าวหน้าในอาชีพโดยมุ่งหวังให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่ได้รับการบรรจุ และจากผลงานที่มีคุณภาพของเขาจะต้องได้รับการพิจารณาเข้าสู่ตำแหน่งสูงขึ้นจนกระทั่งถึงตำแหน่งสูงสุดที่เขาพึงได้รับ
8. การดำเนินงานเกี่ยวกับอัตราเงินเดือนและค่าจ้าง การจัดสวัสดิการมีโปรแกรมที่สมบูรณ์ในด้านการบำรุงรักษาขวัญและกำลังใจ
9. การรักษาวินัยและวินัยบุคลากร การให้พ้นจากงาน การให้บำเหน็จหรือสิ่งตอบแทนอย่างอื่นเมื่อพ้นจากงานตามวาระ

หนูพร สุภาชาติ (2552 : 16 - 17) กล่าวว่า การบริหารบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาควรได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ

มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบข่าย/ภารกิจการบริหารบุคคล ประกอบด้วย

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
2. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
4. วินัยและการรักษาวินัย
5. การออกจากราชการ

Beach (1980 : 70 - 80) ได้กำหนดกระบวนการบริหารบุคคลไว้ว่า คือ การคัดเลือกบุคลากรเข้าทำงาน การปฐมนิเทศ การจัดฝึกอบรม การสร้างภาวะผู้นำในตัวบุคลากรการประเมินผลในการปฏิบัติงาน การฝึกงาน การแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง การให้คำแนะนำแก่ผู้ปฏิบัติงาน การให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้มีอำนาจในการเพิ่มเงินเดือน การเลื่อนขั้น การเลื่อนตำแหน่ง การโอน การย้าย และการให้ออกจากงานการนำระเบียบต่าง ๆ มาใช้

นงศ์ แข็งแรง (2550 : 47) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคง และเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ การบริหารงานบุคคลจะเกี่ยวกับการดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ คือ การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ ดังนั้นประสิทธิผลของการบริหารงานบุคคลจึงอาจวัดได้จากลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้อง รวดเร็ว เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
2. บุคลากรมีความรู้ความสามารถ และมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสำเร็จ
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ โดยยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณอย่างมีมาตรฐานวิชาชีพ
4. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคล คือ กระบวนการบริหารงานบุคคลเป็นกระบวนการที่เริ่มตั้งแต่การวางแผนกำลังคน การสรรหา การคัดเลือก การบรรจุและแต่งตั้ง การปฐมนิเทศ

การทดลองการปฏิบัติงาน การโอน ย้าย การบำรุงรักษาและการพัฒนา การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการให้พ้นจากงาน ส่วนการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว ส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพแล้ว นำความรู้ที่นำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ซึ่งมีขอบข่ายภารกิจการบริหารงานบุคคล 5 ด้าน คือ การวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย และการออกจากราชการ

ด้านการบริหารงานทั่วไป

หนุพร สุภาชาติ (2552 : 17) กล่าวว่า การบริหารงานทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์การให้การบริหารงานอื่น ๆ บรรลุตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ขอบข่าย/ภารกิจการบริหารงานทั่วไป ประกอบด้วย

1. การดำเนินงานธุรการ
2. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
4. การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป
8. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
9. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
10. การรับนักเรียน
11. การส่งเสริมประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย
12. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
13. การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
14. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
15. งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
16. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
17. งานบริการสาธารณะ

18. งานที่ไม่ระบุไว้ในงานอื่น

วาสนา สายทอง (2552 : 41) ได้สรุปขอบข่ายการบริหารงานทั่วไปไว้ดังนี้

1. งานธุรการและสารบรรณ ได้แก่ ผลิตและจัดทำเอกสาร การส่งและการรับเอกสาร การเก็บรักษาและการยืม การทำลายเอกสาร การออกกระเปียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งของสถานศึกษา การประชุมครู และงานอื่น ๆ

2. งานทะเบียน สถิติและรายงาน ได้แก่ จัดทำทะเบียนสถิติครูและลูกจ้าง รายงานผลการเรียนของนักเรียนเป็นระยะ ๆ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษา รายงานข้อมูลผลการดำเนินงาน หรือกิจการต่าง ๆ ต่อหน่วยงานที่กำกับดูแลและสาธารณะชน เก็บรักษาข้อมูลต่าง ๆ ของโรงเรียน จัดให้มีตารางการปฏิบัติงานของโรงเรียนอื่น ๆ

3. งานอาคารสถานที่ ได้แก่ งานวางแผนบริหารสถานศึกษา ปรับปรุงบริเวณสถานศึกษา กำหนดแผนการใช้อาคารสถานที่ ควบคุมการก่อสร้างและปรับปรุงอาคารความปลอดภัย จัดทำทะเบียนประวัติการใช้และการซ่อมแซมอาคารสถานที่ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ร่วมกันทำความสะอาดห้องเรียน และบริเวณสถานศึกษาอื่นๆ

4. งานกิจการนักเรียนและบริการต่าง ๆ ได้แก่ การควบคุมดูแลความประพฤติและระเบียบวินัย การแนะแนวด้านการศึกษาและอาชีพ จัดกิจกรรมเสริมสร้างหลักสูตร บริการอาหารกลางวัน บริการด้านสุขภาพ นำนักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่ ประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน จัดทุนการศึกษา จัดพาหนะรับส่งนักเรียน บริการด้านกีฬาและแหล่งพักผ่อน เกณฑ์เด็กเข้าเรียน ภาคบังคับ กำหนดแผนชั้นเรียน รับนักเรียนเข้าเรียน จัดบริการโสตทัศนูปกรณ์ จัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ ปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ จัดโครงการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา

5. ด้านงานชุมชนสัมพันธ์ ได้แก่ ให้บริการด้านอาคารสถานที่ของโรงเรียนแก่ชุมชน ร่วมมือ และส่งเสริมกิจกรรมของชุมชน ส่งเสริมกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี โดยเฉพาะในท้องถิ่น ประชาสัมพันธ์โรงเรียน จัดทำและให้บริการข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน

นงค์ แข็งแรง (2550 : 48) กล่าวว่า การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุตามมาตรฐาน คุณลักษณะและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสถานศึกษาให้ชนวัตกรรม และเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดสถานศึกษาตามหลักการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การบริหารทั่วไปจะเกี่ยวกับการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ คือ การดำเนินงาน ธุรการ งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบและเครือข่ายการศึกษา การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร ประสิทธิภาพของการบริหารงานทั่วไป จึงอาจวัดได้จากลักษณะต่อไปนี้

1. การบริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงาน และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ข้อมูลข่าวสาร และผลงานของสถานศึกษาสามารถเผยแพร่ต่อสาธารณชน ซึ่งก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธา และให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการงานสารบรรณ งานเอกสาร งานการเงินและพัสดุ งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และงานโครงการกิจกรรมพิเศษ เป็นการจักระบบการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุตามผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกระดับส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลและผลงานต่าง ๆ ให้กับบุคคล ชุมชน องค์กรที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงการดำเนินงานของสถานศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอนวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีนักการศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศได้ศึกษาไว้ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

อนุชา สีหาวัดน์ (2553) ได้วิจัยเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 2) เพื่อศึกษาระดับปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 351 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานวิชาการ 2) ระดับปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายด้าน ทั้ง 4 ด้านมีปัญหา

ระดับน้อย โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงบประมาณ

ฉนวน อุทโท (2553) ได้วิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการบริหารงานวิชาการ

สมร ดีพัฒนกุล (2553) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 3 ตามความคิดเห็นของบุคลากร 2) เพื่อเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 3 ตามความคิดเห็นของบุคลากรแต่ละตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานและตามขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติหน้าที่งานเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนและครูผู้สอน รวม 279 คน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรต้น คือ บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งหน้าที่ในโรงเรียนและขนาดของโรงเรียน ตัวแปรตาม คือ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารของโรงเรียน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า ผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมากและแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีการใช้อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านงบประมาณ และด้านงานบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยการใช้อยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือด้านวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป สำหรับบุคคลที่มีตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารด้านวิชาการแตกต่างกัน และโรงเรียนขนาดเล็กมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารแตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่ในทุกด้าน

หัสพล รัตนพล (2554) ได้วิจัยเรื่องสภาพ ปัญหาและแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านหรรษา สังกัดองค์การบริหาร

ส่วนตำบลยางซ้าย จังหวัดสุโขทัย วัตถุประสงค์ของการศึกษา 1) เพื่อศึกษาศึกษาสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านหรรษา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลยางซ้าย จังหวัดสุโขทัย 2) เพื่อศึกษาแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านหรรษา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลยางซ้าย จังหวัดสุโขทัย ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) ด้านการบริหาร 2) ด้านการจัดการภายในสถานศึกษา 3) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 4) ด้านการเรียนการสอน 5) ด้านกระบวนการเรียนรู้ 6) ด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 และผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 115 คน ผลการศึกษาพบว่า ศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหรรษา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลยางซ้าย จังหวัดสุโขทัย ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และด้านโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และชุมชน และด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นด้านทรัพยากรการเรียนรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

พรพัสพันธ์ พรพุทธิชัย (2554) ได้วิจัยเรื่องสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ที่ผู้บริหารมีภูมิหลังแตกต่างกันด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) เพื่อศึกษาปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับบ่อยครั้ง สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างกันพบว่าไม่แตกต่างกัน แต่สถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษามีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์แตกต่างกันมีสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างกัน และปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษา ได้แก่ ครูมีความจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน ขาดงบประมาณในการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงขาดการวางแผนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง

มนตรี สังข์โต (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารงานโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 2) เพื่อศึกษาปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษาวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 3) เพื่อเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 92 คน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรต้น คือ ประสบการณ์ในการทำงาน ตัวแปรตาม คือ สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานโรงเรียนมัธยม เขต 2 ในด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ รองลงมาคือ ด้านการบริหารงบประมาณ ส่วนด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการบริหารทั่วไป รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานบุคคล 2) ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมและแยกเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 3) ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ชุดิภาต์ นกเด่น (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 2) เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 154 คน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรต้น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตัวแปรตาม คือ สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงาน

บุคคล ด้านการบริหารทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อศึกษาในรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารวิชาการ โดยสถานศึกษามีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำไปจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของสถานศึกษา การดำเนินการจัดเก็บฐานข้อมูลสารสนเทศอย่างต่อเนื่องเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก และการมีระบบการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศเพื่อพร้อมรับการประกันคุณภาพพร้อมรับการประกันคุณภาพภายในจากหน่วยงานต้นสังกัด ปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อศึกษาในรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านการบริหารงบประมาณในการจัดหาโปรแกรมระบบข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการในสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณสำหรับการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้งาน ความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อศึกษาในรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการบริหารวิชาการ ในการดำเนินการจัดเก็บฐานข้อมูลสารสนเทศอย่างต่อเนื่องเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำไปจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของสถานศึกษา และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ในการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาครูผู้สอนและของนักเรียน (E-training)

สุพิมล ทรงประดิษฐ์ (2554) ได้วิจัยเรื่องบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา 1) เพื่อศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 2) เพื่อศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 3) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ 1) ด้าน การบริหารจัดการ 2) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้านกระบวนการเรียนรู้ 5) ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ 6) ด้านความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 239 คน ผลการศึกษาพบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ด้านความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และชุมชน ผลอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา

ในการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ตามทัศนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางส่วนรายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการเรียนการสอนและด้านกระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ด้านความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และชุมชน ผลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ไพจิตร เทือกท้าว (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 165 คนตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรอิสระ วุฒิตำทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของโรงเรียน ตัวแปรตาม ความต้องการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยภาพรวมพบว่ามีความต้องการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับมากและรายด้านพบว่า มีความต้องการพัฒนาในระดับมาก ทุกด้าน 2) การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า 2.1) ผู้บริหารที่มีวุฒิตำทางการศึกษาต่างกันมีความต้องการพัฒนาสารสนเทศเพื่อการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านมีความต้องการพัฒนาไม่แตกต่างกัน 2.2) ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความต้องการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมรายด้าน มีความต้องการพัฒนาไม่แตกต่างกัน 2.3) ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความต้องการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านมีความต้องการพัฒนาไม่แตกต่างกัน

วรารณ คำแท่ง (2555) ได้วิจัยเรื่องสภาพการและความต้องการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารและครูในโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา 1) เพื่อศึกษาสภาพการและความต้องการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารและครูในโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2) เพื่อศึกษาความต้องการ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้บริหารและครูในโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรที่จำเป็น 2) ด้านการบริหาร จัดการ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในโรงเรียนในฝันสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำนวน 148 คน ผลการศึกษาพบว่า ศึกษาสภาพการและความต้องการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารของผู้บริหารและครูในโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้าน การบริหารจัดการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุดคือ ด้านโครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรที่จำเป็น ผลการศึกษาความต้องการการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารและครูในโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านการบริหารจัดการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการจัด การเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านโครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรที่จำเป็น

ชะเริงพจน์ พัดจันทร์หอม (2555) ได้วิจัยเรื่องการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 วัตถุประสงค์ของการศึกษา 1) เพื่อศึกษาการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อ การศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 2) เพื่อเปรียบเทียบศึกษาการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อศึกษาตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2550 - 2554 ประกอบด้วย 1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างโอกาส เพิ่มขีดความสามารถ และ ยกระดับมาตรฐานการเรียนรู้ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) 2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเป็นผู้นำ ในการใช้ ICT เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการให้บริการทางการศึกษา (E-Management) 3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การผลิตและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรบุคคลด้าน ICT (E-Manpower) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัด อุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จำนวน 274 คน ผลการศึกษาพบว่า การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเป็นผู้นำในการใช้ ICT เพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร จัดการและการให้บริการทางการศึกษา (e-Management) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ยุทธศาสตร์

ที่ 1 การสร้างโอกาส เพิ่มขีดความสามารถและยกระดับมาตรฐานการเรียนรู้ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือยุทธศาสตร์ที่ 3 การผลิตและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรบุคคลด้าน ICT (E-Manpower) ผลการเปรียบเทียบการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา โดยรวมและรายยุทธศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสูงกว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก

วันเพ็ญ บัวชื่น (2555) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 วัดอุปประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) ด้านบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านบริหารงานบุคคล 4) ด้านการบริหารทั่วไป กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 138 คน ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ปณดา แจ่มโง่ง (2555) ได้วิจัยเรื่องการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 วัดอุปประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบศึกษาการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา 2) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้านกระบวนการเรียนรู้ 5) ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ 6) ด้านการร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 137 คน ผลการศึกษาพบว่า ศึกษาการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการภายใน ด้านโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเรียนการสอน ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และด้านความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน

และชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ประสบการณ์การทำงานของผู้บริหารที่ต่างกันมีการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ชินกรณ แก้วรักษา (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน 3) เพื่อหาแนวทางพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 210 คน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 1) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามขนาดโรงเรียน โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ 2) สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ใน 4 ด้าน ดังนี้ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล ด้านบริหารทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่ามีความพร้อมในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน แต่เมื่อมีความพร้อมในการบริหารงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาก ปัญหาในการบริหารจัดการแปรผันตามมาเช่นเดียวกัน ดังนั้นโรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้เพียงพอ อบรมพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ วางระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศให้ครอบคลุมและเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานโดยไม่แตกต่างกัน โรงเรียนแต่ละขนาดมีปัญหาส่วนใหญ่ คือ ขาดแคลนงบประมาณในการจัดหาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่เพียงพอ มีความทันสมัย บุคลากรส่วนมากไม่มีความชำนาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้น โรงเรียนแต่ละขนาดควรหาวิธีหรือแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในทุกด้านเพิ่มขึ้น

ฉัตรนภา ศิริคำใส (2556) ได้วิจัยเรื่องสภาพการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา 1) เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) ด้านการบริหารภายในสถานศึกษา 2) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 3) ด้านการเรียนรู้ 4) ด้านกระบวนการเรียนรู้ 5) ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ 6) ด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้รับผิดชอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 260 คน ผลการศึกษาพบว่า สภาพการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านโครงสร้างพื้นฐาน รองลงมาได้แก่ ด้านกระบวนการเรียนรู้ นโยบายส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการเรียนการสอน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ด้านการบริหารภายในสถานศึกษา และด้านความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และชุมชน ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบสภาพการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากและ ขนาดสถานศึกษาต่างกันมีสภาพการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อเปรียบเทียบตามที่ตั้งของสถานศึกษา พบว่าที่ตั้งของสถานศึกษามีผลต่อสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุรรัตน์ ชัยชนะ (2556) ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายใต้บริบทการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายใต้บริบทการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 2) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายใต้บริบทการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 313 คน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ การสร้างและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดทำสาระท้องถิ่น การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรและสถาบันการศึกษาอื่น ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภายใต้บริบทการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกด้าน

จากการการศึกษาการวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่จะส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยหรือทรัพยากรด้านการบริหารใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งจะส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยต่างประเทศ

Kaputa (1994 : 1436 - A) ได้ทำการศึกษาการนำไมโครคอมพิวเตอร์มาใช้ เพื่อการบริหารงานในสถาบันการศึกษาชั้นสูง พบว่า วิทยาการคอมพิวเตอร์ช่วยต่อการบริหารงานที่เคยถูกปิดกั้นในความคล่องตัวของการบริหารงานทั้งในสถาบันที่เป็นเครือข่ายสาขาต่าง ๆ ได้ เป็นอย่างดี ทำให้ช่วยทราบข้อมูลทางด้านตัวเลข การเงิน การงบประมาณ ได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนั้นคอมพิวเตอร์ยังช่วยบันทึกและแสดงข้อมูลรายชื่อประวัติของนักศึกษา สามารถช่วย ในการควบคุมความประพฤติของนักศึกษาให้อยู่ในระเบียบวินัยของสถาบันได้เป็นอย่างดี

Wijnhoven (1996 : 588 - A) ได้ศึกษาผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบด้านการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศและควบคุมระบบอิเล็กทรอนิกส์ในหน่วยงานของทางราชการ พบว่า ภารกิจในปัจจุบันมีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จในการทำงาน ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเป็นส่วนสำคัญ โดยมีการนำระบบคอมพิวเตอร์มาช่วยในการดำเนินงาน ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านนี้ จำเป็นต้องได้รับการฝึกการจัดการจัดระบบและการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์มาเป็นอย่างดี

Kim (1996 : 446 - A) ได้ทำการศึกษาการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการจัดการให้เกิดประสิทธิภาพ ในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี พบว่า รัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีได้ เห็นความจำเป็นในการนำไมโครคอมพิวเตอร์มาใช้ในด้านการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการจัดการขององค์การ การดำเนินงานประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์และระบบข้อมูลสารสนเทศ ผู้ใช้บริการได้นำผลมาใช้ในการวิเคราะห์ จากการจัดระบบดังกล่าวได้รับผลที่แน่นอน

Cher Ping Lim and David Hang (2003) ได้ศึกษากลยุทธ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนในประเทศสิงคโปร์จะสามารถเพื่อทำเป็นเอกสารและอ้างอิงถึงระบบกิจกรรมข้ามโรงเรียนและห้องเรียนกับบรรดาธิบายเนื้อความสำคัญที่เข้าใจอย่างใดสิ่งที่มีตัวตนใหญ่กว่าไม่เพียงแต่สามารถช่วยให้เข้าใจกระบวนการต่างๆ ภายในและระหว่างระบบกิจกรรมยังสามารถช่วยสร้างความเข้าใจสำหรับโรงเรียนพื้นฐานซึ่งเป็นประโยชน์ในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานภายในโรงเรียน ได้สอดคล้องกับ Muhammad Z. M. Zain, Hanafi

Atan and Rozhan M. Idrus (2004) ได้ศึกษาผลกระทบทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานโรงเรียนในประเทศมาเลเซีย การบริหารโรงเรียนในทุกๆ ด้านต้องอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อที่จะนำโรงเรียนในมาเลเซียไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งไปสอดคล้องกับ Bisaso, et al (2008) ได้ศึกษา

การใช้ของระบบสารสนเทศสำหรับการจัดการการศึกษาในอุกันด้าและบอสวาน่า สามารถใช้บริหารจัดการได้ในเรื่องต่าง ๆ เช่นการเงิน วิชาการ การบริหารงานบุคคล และงานทั่วไปซึ่งช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น ไปในทิศทางเดียวกับ Cathy Lewin and Rosemary Luckin (2010) ได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการศึกษาเรียนรู้จากอังกฤษ สามารถพัฒนาและตีค่าเทคโนโลยีเพื่อเชื่อมต่อบ้านและโรงเรียนในโรงเรียนช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นอีกทั้งยังช่วยในระบบการบริหารระหว่างบ้านและโรงเรียนได้ดียิ่งขึ้นด้วย และไปสอดคล้องกับ Zohreh Shakibaei, Ali Khalkhalib and Mehdi Andeshc (2011) ได้ศึกษาเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในประเทศอิหร่านสามารถมีประโยชน์ในทุก ๆ ด้าน ดังนั้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาจัดการศึกษาจะทำให้ได้ผลสัมฤทธิ์ที่เพิ่มขึ้น

จากการการศึกษาการวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารการศึกษาสามารถช่วยให้อำนวยการจัดการงานด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริการวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริการงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไปให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น ช่วยในการบริหารเรื่องการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรภายในองค์กรทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Copyright© Suratthani Rajabhat University

All Right Reserved